

Medicicus

„Să formezi o echipă este doar începutul, să rămâi împreună este progresul, să lucrezi împreună este succesul.”

Nr. 9-12 (935-938)
SEPTEMBRIE-DECEMBRIE 2020

Fondator: Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Editorial

Rector Emil Ceban,
profesor universitar,
dr. hab. șt. med.

Stimați membri ai comunității universitare,

Iată-ne ajunși la finele anului 2020 - an fără precedent. În primul rând, vin cu un mesaj de recunoștință în adresa Domniilor Voastre - cei cu care, în acest an, zi de zi și umăr la umăr, am lucrat la cote maxime sub presiunea pandemiei. Fără a ezita sau a pune multe semne de întrebare, ne-am conformat la toate restricțiile impuse de criza în sănătate publică, în speranța unui final fericit și cu pierderi minime.

Cu regret, nu putem vorbi, la moment, despre diminuarea fenomenului, având în vedere rata îmbolnăvirilor printre oameni atât la nivel de țară, cât și pe întreaga planetă. Încă suntem în așteptarea momentului când virusul va arăta primele semne de retragere și când vom putea reveni la viața și la activitatea de odinioară...

Cu toate acestea, trăiesc un sentiment profund de mândrie pentru faptul că reprezentăm o echipă profesionistă și puternică, și sunt motivat de ideea că împreună reușim să depășim această perioadă dificilă. Fiecare

dintre noi își conștientizează rolul și își exercită funcția cu responsabilitate, perseverență și dedicare. Acest fapt ne încurajează să fim determinați, mai mult ca niciodată, pentru a păși, cu viziuni clare, spre un viitor prosper și pentru a realiza misiunea universității noastre cu demnitate.

Nu știm ce provocări ne pregătește anul care vine. Noi, însă, avem un scop bine definit - dezvoltarea instituțională continuă pentru sporirea calității în instruire și cercetare în scopul formării medicilor și farmaciștilor profesioniști și competitivi atât de necesari pentru sistemul de sănătate. În acest sens, am inițiat procesul de elaborare a Planului strategic al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” pentru anii 2021-2030, ce presupune dezvoltarea tuturor domeniilor de activitate: managementul instituțional și economico-financiar, resursele umane, învățământul universitar, prin rezidențiat și de educație medicală continuă, cercetarea științifică, activitatea clinică, internaționalizarea și in-

formatizarea, activitatea extracurriculară și socială, promovarea și creșterea vizibilității pentru o poziționare mai bună în topurile naționale și internaționale.

În același timp, vom continua procesele inițiate, inclusiv în contextul pandemic, vom îmbunătăți sistemul de management al calității și vom aspira la noi performanțe în activitate.

Anul 2020 nu a fost unul obișnuit, fiind impuși de situație să ne revedem prioritățile și să ne testăm posibilitățile, dar cel mai trist este că mulți dintre noi am pierdut colegi și oameni dragi...

Ne dorim să pășim cu toții în Noul An cu fața senină, lăsând în urmă grijele și necazurile, luând cu sine doar bucuriile și amintirile frumoase, realizările și visele... Cu acest prilej, Vă doresc multă sănătate, gânduri pozitive, bunăstare, fericire și multă încredere că în 2021 vom zămbi mai mult, ne vom putea îmbrățișa oamenii dragi și vom trăi cu mai multă intensitate viața!

La mulți ani prosperi!

Primiți Sorcova?!

Sorcova, vesela,
Să trăiți, să înfloriți,
Viguroși mereu să fiți,
Să trăiți mulți ani în bine,
S-aveți doar zile senine.

Sănătate, putere și mult elan -
Domnului Rector Emil Ceban -
Om de omenie și leader cu verticalitate,
Conduce Universitatea cu responsabilitate.
În Noul An ce-n ușă bate -
Proiecte grandioase și obiective realizate!
Viața să vă fie plină
De oameni buni, performanțe și lumină.
Alma Mater să-nflorească,
În topuri mondiale să crească,
Formând medici și farmaciști de calitate
Pentru consolidarea sistemului
de sănătate.

Distinși profesori, conferențieri
și asistenți universitari -
Să vă știm la fel de profesioniști,
rezistenți și solidari
La concursuri și expoziții
internaționale - apreciați,
Medalii și premii multe să câștigați!
Să vă dea Domnul pe-ndestulate:
Lauri merituozși și un car cu sănătate,
Pace, iubire, credință, lumină cerească,
Bunăstare, încredere și liniște sufletească.
Să vă mândriți cu noi generații
de discipoli-eroi,
Specialiști destoinici, la nevoie - săritori.

Studenti, medici-rezidenți și doctoranzi,
Acest început de drum
Să vă fie de bun augur!
Sa fiți în tot ce faceți silitori,
Bravi, deștepti, învingători,
Răbdători, perseverenți,
Respectuoși, corecți și eminenți...
S-aveți rezultate remarcabile
în studii și cercetare,

Voluntariat, sport... împliniri
în viața personală.
Să vă bucurați de stimă și recunoștință,
Răsplătind dascălii cu a voastră străduință,
S-ajungeți doctori și farmaciști cu renume
Ducând faima USMF-ului în lume.

Stimați membri ai comunității universitare,
Vă urăm pace și sănătate
Că-s mai scumpe decât toate,
Să aveți noroc și prosperitate,
Activitatea să vă meargă ca pe roate.
Să trăiți în înțelegere și fericiri,
De necazuri să nu știți!
S-aveți belșug pe masă,
Dragoste și armonie-n casă,
Copilași isteți și frumușei
Bucurie pentru părinți și bune.
Iar în Anul Nou ce vine
Să ne auzim numai de bine!
Să învățăm să fim mai buni
Și să credem, precum copiii, în minuni.
Să-i susținem pe cei neajutorați
Și la suflul să fim mai curați.

Sperăm să scăpăm curând de pandemie,
Respectând măsurile de prevenire,
De restricții să nu mai știm,
Viața din plin să ne-o trăim.
Să ne bucurăm de orice clipă,
De succese și vise împlinite.

Să fim binecuvântați ca popor
Ce muncește asiduu și cu spor.
Să trăim în Moldova noastră înfloritoare
Să vorbim frumos limba română
de la mic la mare,
Să cinstim a strămoșilor tradiții și pământ
Prin dans, cântec și legământ...

Sorcova, vesela,
Peste vară, primăvară,
Să trăiți, să fericți,
Să-nfloriți și să rodiți
Ca un măr, ca un păr,
Ca un fir de trandafir,
Să fiți tari ca piatra, iuți ca săgeata,
Tari ca fierul, iuți ca oțelul.

La anul și la mulți ani!

ÎN ACEST NUMĂR:

Alma Mater

USMF „Nicolae Testemițanu” este un adevărat patrimoniu științific - unul dintre pilonii în jurul cărora țara noastră va renaște și va prospera

p. 2

Alma Mater

Universitatea - în topuri internaționale

p. 3

Instruire

„O singură sănătate” - o nouă abordare în programul de studii universitare

p. 4

Prevenție COVID-19

Universitatea a atins un prim obiectiv în combaterea noului tip de coronavirus

p. 5

Cercetare

Managementul sănătății publice: realizări, provocări și perspective, ediția 2020

p. 6

Medicina personalizată - modelul medicinei de viitor

p. 7

Cooperare internațională

Un nou proiect ERASMUS+ în domeniul educației medicale

p. 8

Relații publice

„Corupția contaminează, fii imun și acționează!”

p. 9

Lauri merituozși

Reprezentanți ai USMF „Nicolae Testemițanu” apreciați cu distincții de stat

p. 10

Studentii în acțiune

Maratonul Calității, Excelenței și al Performanței

p. 11

Diverse

Pandemia COVID-19 ar putea declanșa infectarea cu HIV

p. 12

USMF „Nicolae Testemițanu” este un adevărat patrimoniu științific – unul dintre pilonii în jurul cărora țara noastră va renaște și va prospera

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a marcat 75 de ani de la fondare. „Ne mândrim cu faptul că comunitatea universitară a rezistat încercărilor timpului, și-a consolidat forțele în fața provocărilor sociale și economice, a acumulat cunoștințe, experiență și competență profesională, și a reușit să-și păstreze imaginea și bunul nume”, a declarat rectorul Emil Ceban, în cadrul ședinței solemne a Senatului organizată cu acest prilej.

În mesajul său de felicitare, premierul Ion Chicu a calificat USMF „Nicolae Testemițanu” drept un adevărat patrimoniu științific – unul dintre pilonii în jurul cărora țara noastră va renaște și va prospera. În semn de apreciere a contribuției la dezvoltarea învățământului superior medical și farmaceutic, a științei și a practicii medicale, pentru aport substanțial în procesul de pregătire profesională a medicilor, Guvernul Republicii Moldova a conferit 11 diplome de onoare angajaților Universității.

Potrivit ministrului Educației, Culturii și Cercetării, Igor Șarov, în peisajul educațional basarabean, USMF „Nicolae Testemițanu” ocupă un loc deosebit, iar bogăția sa principală sunt oamenii. Universitatea este recunoscută drept una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ din țară prin calitatea pregătirii, fiind un centru modern de instruire și cercetare, cultural și de formare continuă a specialiștilor medici și farmaciști. Cu prilejul aniversării a 75-a a Almei Mater, MECC a oferit 15 diplome personalului universitar.

Ministrul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Viorica Dumbrăveanu, a menționat că cei 75 de ani ai Universității se măsoară în cei 45 de mii de absolvenți care au devenit medici cu renume în țară și peste hotare, medici care au salvat mii de vieți și care au contribuit la dezvoltarea sistemului de sănătate din țară.

„În tot acest răstimp, USMF „Nicolae Testemițanu” și-a câștigat un renume internațional și putem spune cu mândrie că este una dintre cele mai titrate universități atât la noi în țară, cât și peste hotare”. Toate acestea se datorează muncii enorme depuse, zi de zi, de către profesorii care educă și cresc viitorii medici. În context aniversar, MSMPs a acordat 15 diplome de onoare angajaților Universității, în semn de recunoștință pentru activitatea remarcabilă și contribuția lor la dezvoltarea sistemului medical.

Olga Tagadiuc, director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, prezentă la ceremonie, a decernat Almei Mater trofeul *Exelență în cercetare* în semn de apreciere a rezultatelor remarcabile în domeniul cercetării științifice pe care le-a înregistrat personalul academic și cel științific, și tinerii cercetători. De asemenea, menționa vine și în semn de încredere că, în viitor, Universitatea va excela în cercetare și în implementarea rezultatelor științifice în medicina practică, pentru a acorda populației asistență medicală de înaltă calitate și a dezvolta o medicină bazată pe cercetare.

Referindu-se la realizările Universității pe parcursul celor 75

de ani de activitate, rectorul Emil Ceban a punctat că, în ultimii trei ani, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) a acreditat trei programe de studii medicale integrate și a autorizat alte trei programe noi de studii superioare de licență, și un nou program de masterat - *Tehnologii moleculare în sănătate*. Ca rezultat, Universitatea a fost desemnată *promotorul calității*, fiind apreciată cu *Cristalul calității*.

Programul de Stomatologie a fost acreditat de Consiliul Dentar din California, SUA, ceea ce ne-a permis să pregătim medici stomatologi pentru acest stat. În 2019 Universitatea a fost acreditată la nivel internațional, conform standardelor Federației Mondiale de Educație Medicală.

Pe lângă activitatea didactică

că, studenții și personalul academic desfășoară o vastă activitate științifică. În ultimii cinci ani, savanții și tinerii cercetători au fost încadrați în 122 de proiecte de cercetare naționale și internaționale. Pentru anii 2020-2023 urmează a fi implementate alte 27 de proiecte naționale și 7 internaționale. Potrivit rectorului, activitatea științifică este înalt apreciată și la nivel internațional: „În anul 2005, am fost premiați pentru activitate inovativă cu trofeul Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală, iar în 2014 am aderat la Carta Europeană a Cercetătorilor și la Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor. Suntem parte a rețelei Euraxess a Comisiei Europene, care ne-a acordat și logoul *Exelența resurselor umane în cercetare*, ce conferă credibilitate, vizibilitate și transparență în plan extern. În 2015 am aprobat Strategia resurselor umane pentru cercetători și deținem statutul de *organizație cu recunoaștere*, după ce Consiliul de Acreditare și Atestare al Republicii Moldova a acreditat 7 profiluri de cercetare. În anul curent a fost reorganizată activitatea de cercetare științifică prin aprobarea Strategiei de fortificare a cercetării și inovării pentru următorul deceniu și prin crearea Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate”.

O altă direcție importantă a USMF „Nicolae Testemițanu” reprezintă activitatea clinică ce se realizează în 95 de clinici universitare din 39 de instituții medico-sanitare. „Este cunoscut faptul că profesorii noștri consultă și tratează cei mai gravi bolnavi, realizează cele mai complicate intervenții chirurgicale, printre care și transplantul de organe”, a remarcat Emil Ceban. În același timp, personalul științifico-didactic, împreună cu personalul medical din clinici, formează o echipă de profesioniști care plasează în centrul atenției două figuri principale – studentul și pacientul. „Acest fapt denotă necesitatea creării Spitalului universitar, ceea ce a devenit deja un imperativ al timpului pentru întreg sistemul medical

din țară”, a accentuat profesorul Ceban.

În finalul discursului, rectorul a adresat felicitări comunității universitare și celei medicale din țară cu prilejul celor 75 de ani de activitate a Almei Mater, exprimând recunoștință pentru onorarea obligațiilor, muncă cu abnegație, dăruire, sacrificiu și devotament, pentru responsabilitatea de care dau dovadă zi de zi.

Aniversarea USMF „Nicolae Testemițanu” este o sărbătoare dublă, marcată și de Facultatea de Medicină nr. 1, cea prin care a fost inițiat învățământul superior medical în țara noastră. În acest context, decanul facultății, conferențiarul universitar Gheorghe Plăcintă, a prezentat câteva file din istorie, menționând că, inițial, la Facultatea de Medicină Generală activau 130 de cadre didactice, care instruiu peste 770

de studenți, dintre care 200 – tinerii basarabeni. „În cei 75 de ani de activitate, am devenit o echipă puternică cu înalte valori general-umane. Până în prezent, peste 37 de mii de medici au absolvit Facultatea de Medicină, care au demonstrat în timp calitatea instruirii lor profesionale, activând, practic, pe întregul mapamond și devenind personalități notorii, fondatorii de școli și de direcții inovative în cercetare, conducători de instituții și de secții medicale din diferite centre. *Vivat Medicina, vivat Alma Mater*”, a ovaționat decanul.

Ședința solemnă a Senatului a continuat cu mesaje de felicitare video transmise din partea: Secretarului de Stat al statului Carolina de Nord, SUA, Elaine Marshall; președintelui Consiliului rectorilor din RM, acad. Grigore Belostecinic; rectorului viager al USMF „Nicolae Testemițanu”, acad. Ion Ababii; rectorilor și profesorilor români - Viorel Scripcariu, UMF „Grigore T. Popa” Iași; prof. Tudorel Ciurea, UMF Craiova; Viorel Jinga, UMF „Carol Davila”, București; Elie Cogan, Profesor Emerit la Universitatea Liberă din Bruxelles, Belgia; prof. Christoph Lange, vicecoordonator, Centrul de

Cercetare al Tuberculozei Borstel și acad. Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei.

Rectorul Emil Ceban a continuat ședința cu festivitatea *Oameni remarcabili: grație și apreciere*. Cu prilejul aniversării și pentru activitatea prodigioasă, instituția și reprezentanții Universității au fost menționați cu distincții și diplome de mai multe instituții ale statului: Diploma de gradul I din partea Parlamentului Republicii Moldova, Diploma ANACEC, Diploma Federației Sindicale „Sănătatea”. Din partea Academiei de Științe a Moldovei au fost conferite - Medalia Meritul științific, clasa I, Medalia *Nicolae Milescu Spătarul*, Diploma Meritul Academic, Diploma de Recunoștință și Diploma de Onoare.

La rândul său, rectorul a emis Ordinul nr. 1226-RU din 19.10.2020 *cu privire la stimularea personalului universitar*, prin care a apreciat activitatea angajaților prin decernarea a: 7 medalioane aniversare speciale (argintate); 66 de medalioane aniversare (ceramică pe lemn); 220 de medalii aniversare; 160 de diplome de onoare; insigne cu logoul Universității - întregului personal didactic titular și alte cadouri personalizate instituțional.

Ulterior, prorectorul pentru activitatea de cercetare, academicianul Stanislav Groppa, a prezentat un raport privind activitatea de cercetare și inovare a Universității. A urmat *Gala Laureatilor* - ceremonie de premiere a celor mai buni cercetători ai Almei Mater ca rezultat al

concursurilor organizate „Realizări în publicarea materialelor didactice” și „Performanțe în cercetare”.

Evenimentul a continuat cu lansarea, în premieră, a filmului documentar USMF „Nicolae Testemițanu” - 75 de ani de *Exelență, Calitate și Performanță*, și cu un mesaj video inedit din partea Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină și a președintelui Gheorghe Buruiană. Atmosfera de sărbătoare a fost susținută de *Caleidoscopul felicitărilor muzicale* - un concert special al artiștilor autohtoni, organizat de la distanță, în contextul aniversării instituției noastre.

Ședința solemnă a Senatului consacrată aniversării a 75-a s-a desfășurat în data de 23 octombrie 2020, în incinta Complexului Sociocultural Universitar, în format mixt – cu prezența în sală a senatorilor și on-line, și a fost transmisă live pe site-ul Universității. Momentul culminant a fost *Florile Recunoștinței*, când toți cei prezenți în sală au fost invitați să depună flori la busturile personalităților de pe Aleea savanților și medicilor iluștri, care au pus temelie învățământului superior medical și farmaceutic în Republica Moldova și au dezvoltat sistemul național de sănătate.

Bilanțul activității de cercetare și inovare

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” este o instituție modernă de învățământ, ce confirmă în timp geniul nativ al frumoaselor tradiții ale școlilor științifice și ai savanților iluștri, fapt recunoscut și de Comisia europeană – prin acordarea logoului Excelența resurselor umane în cercetare. Aprecierea vine din partea prorectorului pentru activitate de cercetare, academicianul Stanislav Groppa, care în Ședința solemnă a Senatului din 23 octombrie curent, a prezentat Raportul privind activitatea de cercetare și inovare la USMF „Nicolae Testemițanu”.

Potrivit prorectorului, potențialul uman științific al Universității este unul competitiv și înalt profesional – membri ai Academiei de Științe a Moldovei, doctori habilitați și doctori în științe, profesori universitari, cercetători științifici, cadre didactice și științifico-didactice, iar potențialul de aur este reprezentat de medicii-rezidenți, studenții-doctoranzi și studenții.

Universitatea a aprobat Strategia de fortificare a domeniilor cercetare și inovare pentru perioada 2020-2030, ca urmare fiind fondat Institutul Național de Cercetare în Medicină și Sănătate cu scopul de a transforma infrastructura de cercetare în una contemporană, aptă să servească cercetării științifice avansate, educației prin cercetare și să fie parte a rețelelor internaționale de cercetare și de transfer tehnologic.

tul internațional de cercetare. Doar în anul 2020, au fost câștigate 27 de proiecte naționale, trei proiecte bilaterale, două proiecte ce țin de platforma COVID-19 și alte 18 propuneri se află la etapa de examinare.

În prezent, USMF „Nicolae Testemițanu” colaborează cu 90 de universități din peste 30 de țări în baza a 145 de acorduri în domeniul cercetării.

Integrarea diasporei în activitățile țării reprezintă o prioritate la nivel național. De aceea, prin intermediul platformei *diamed.md*, urmează a fi valorificată comunicarea dintre cercetătorii din Republica Moldova și absolvenții Universității plecați peste hotare.

La Congresul aniversar au participat delegați din 31 de țări, iar lucrările au fost moderate de 320 de vorbitori naționali și 31 internaționali. Un

Un rol deosebit în pregătirea cadrelor îi revine Școlii doctorale în domeniul Științe medicale, care este integrată în rețeaua structurilor medicale și biomedicale. Actualmente, aici își fac studiile de doctorat 392 de studenți-doctoranzi, iar la postdoctorat - 2.

Noua Strategie și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia revăd și revitalizarea activităților de cercetare a studenților, prin asigurarea funcționalității curcilor științifice, iar un rol important, în acest sens, îi revine Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM), care a susținut, în anul curent de învățământ, participarea a 78 de mediciști în proiecte internaționale. „Vom pune accentul pe asigurarea caracterului inter- și transdisciplinar al cercetărilor, asigurarea continuității activităților de cercetare pe tot traseul ciclurilor de instruire – universitar, rezidențiat, doctorat”, a menționat prorectorul.

Internaționalizarea procesului de cercetare și implementarea principiilor științei deschise este un alt obiectiv, ce prevede promovarea cercetătorilor prin colaborări și includerea Universității în sistemele internaționale de infrastructură de cercetare și inovare. Pe parcursul anului 2020, instituția a înregistrat o creștere a celor mai importanți indicatori ai vizibilității în cercetare – indicele Hirsch – numărul autorilor citați și a citărilor în bazele de date Scopus, Publons, Google Scholar. Cercetarea, inovarea și implementarea rezultatelor reprezintă un imperativ al comunității academice, ce va facilita integrarea Universității în circui-

Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională are noi membri

Profesorii universitari Adrian Belii, dr. hab. șt. med., Catedra de anesteziologie și reanimatologie nr. 1 „Valeriu Ghereg” și Aurelia Spinei, dr. hab. șt. med., Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială pediatrică și pedodonție „Ion Lupan” au fost aleși în calitate de membri ai Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională (CDSI) al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din rândul cadrelor didactice titulare. Noua componență a fost aprobată la ședința Senatului universitar prin Decizia nr. 11 din 4 decembrie 2020.

La prima etapă, alegerile au avut loc în cadrul Adunării generale a membrilor consiliilor facultăților și a studenților, membri ai Senatului, prin vot direct și secret. Ulterior, în baza Deciziei Senatului nr. 9/21 din 29 septembrie 2020, Comisia electorală universitară a organizat alegerea noilor membri în CDSI, în data de 27 noiembrie curent.

CDSI este constituit din nouă membri, dintre care trei sunt desemnați de ministerele de resort, care nu dețin funcții în cadrul acestora (Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale); doi membri din rândul cadrelor didactice titulare ale Universității; doi membri desemnați de Senat, care sunt experți externi și nu sunt titulari ai Universității; rectorul și prorectorul responsabil de activitatea economico-financiară a instituției.

Menționăm că CDSI împreună cu Senatul, Consiliul științific, Consiliul de administrație, rectorul și Consiliul facultății, face parte din sistemul organelor de conducere ale USMF „Nicolae Testemițanu”.

Universitatea – în topuri internaționale

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova se regăsește printre cele mai bune universități din lume - poziția 5, conform clasamentului internațional IAAR Eurasian University Ranking pentru anul 2020. Ratingul a fost realizat de către Agenția Independentă de Acreditare și Rating (IAAR) din Kazahstan – entitate abilitată de Federația Mondială de Educație Medicală cu drept de certificare internațională a instituțiilor de învățământ.

Astfel, 27 de universități din Federația Rusă, Kazahstan, Belarus, Kârgâzstan, Uzbekistan și Republica Moldova au fost supuse evaluării conform următoarelor criterii: reputația academică, calitatea, concentrarea potențialului științific și internaționalizarea. Evaluarea a avut drept scop determinarea poziționării universităților în spațiul educațional internațional, pentru a demonstra calitatea înaltă și nivelul de dezvoltare a potențialului intelectual al acestora pe piața internațională a serviciilor educaționale.

Un alt motiv de mândrie pentru USMF „Nicolae Testemițanu” este apariția în clasamentul internațional în

The Three University Missions, 2020. Ajuns la a IV-a ediție, acesta include, în total, 1500 de universități din 97 de țări, selectate dintr-o listă de peste 1700 de instituții de învățământ superior din 110 țări. Instituția noastră ocupă poziția 1101-1200, fiind unica universitate din țară prezentă în acest rating.

The Three University Missions, realizat de Universitatea Internațională din Moscova, este primul clasament universitar internațional ce răspunde schimbărilor survenite în educația globală ca urmare a declanșării pandemiei COVID-19. Clasamentul evaluează, în baza a 16 indicatori, calitatea educației (45%), activitatea științifică (25%) și, pentru prima dată în compilarea clasamentelor academice globale, se apreciază contribuția universităților în societate (30%).

Sistemul de management al calității al Universității – evaluat de experți externi

Asigurarea calității constituie o preocupare permanentă a conducerii Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, fiind un element important atât la nivel instituțional, cât și la nivel de subdiviziuni, iar Sistemul de Management al Calității (SMC) continuă să fie conform grilei de audit. Aceasta este concluzia auditului extern de supraveghere privind funcționalitatea SMC, conform cerințelor standardului internațional ISO 9001:2015, pe domeniul învățământului superior medical și farmaceutic, cercetare științifică și universitară și formare continuă a medicilor și a farmaciștilor.

În cadrul ședinței de închidere a misiunii, auditorul-șef Vlad Gheorghita a menționat că obiectivele propuse în Planul de audit au fost atinse, constatând că instruirea cadrelor se efectuează în baza unor programe moderne, racordate la standarde europene, punându-se efectiv accentul pe cele mai importante valori, metodologii și elemente didactice. „Corpul profesoral-didactic, cu un valoros potențial intelectual și o bogată experiență profesională, a contribuit la dezvoltarea procesului de învățământ prin prisma perfecționării calității didactice și a programelor de instruire a studenților”. Expertul a transmis felicitări întregii echipe pentru activitatea desfășurată și cadrelor didactice – un valoros prestigiu academic și științific, care situează Universitatea în eșalonul învățământului academic internațional.

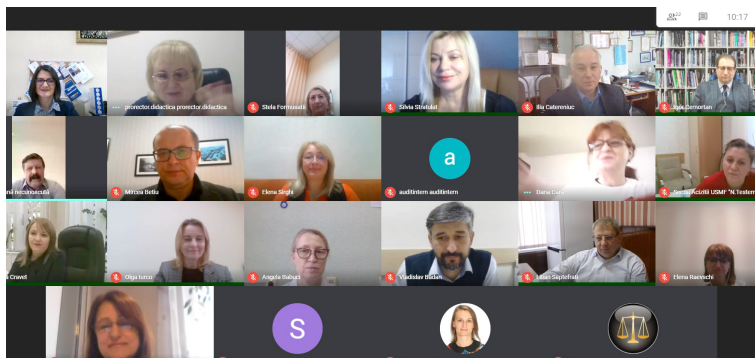
Daniela Cara, specialist în managementul calității, a subliniat că echipa de experți va veni cu unele recomandări pentru „a avea o trasabilitate la referențialul de certificare. Auditul va propune menținerea condiționată a certificării pentru o perioadă de 9 luni – acest fapt se respectă în cazul când evaluarea este bazată doar pe înregistrări”, exprimându-și speranța

că următoarea deplasare a experților va fi posibilă *in situ*.

„Întreaga comunitate universitară depune eforturi pentru a avea cel mai bun sistem de calitate dintre toate instituțiile de învățământ din țară, fiind unicii care deținem un SMC conform standardului internațional ISO 9001:2015. Vom ține cont de propunerile experților, căci întotdeauna este loc de mai bine”, a subliniat Olga Iurco, șefa Departamentului Audit Intern al USMF „Nicolae Testemițanu”.

„Vreau să accentuez că, și în condiții de pandemie, Universitatea trăiește, corpul profesoral-didactic este la datorie, procesul didactic se

Misiunea de audit extern a fost efectuată în regim on-line, în zilele de 12 și 13 noiembrie curent, de către o echipă de experți ai Companiei de certificare „Certind” din București, cu scopul de a evalua modul în care SMC continuă să corespundă cerințelor standardului ISO 9001:2015. Controlul s-a realizat la Facultatea de Medicină nr. 2, Catedra de anatomie și anatomie clinică, Școala doctorală în domeniul Științe medicale, Departamentul Tehnologia Informației și Comunicațiilor și la Departamentul Recrutare și Documentare a Studenților Străini.

realizează în regim mixt și majoritatea studenților, a medicilor-rezidenți și a personalului universitar este sănătoasă și aptă de muncă, de cercetare și de studii. Pandemia COVID-19 nu este o scuză și misiunea noastră este să menținem în continuare acest sistem al calității, pe care l-am dezvoltat cu multă abnegație pe parcursul anilor”, a afirmat prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică. În numele administrației Universității, Domnia Sa a adus mulțumiri atât echipei de auditori externi pentru misiunea de supraveghere realizată și pentru recomandările de îmbunătățire a SMC, cât și tuturor subdiviziunilor universitare pentru responsabilitate și perseverență.

O altă evaluare realizată recent la universitatea noastră a fost din partea Organizației Națiunilor Unite în Moldova, ce a vizat activitățile financiare generale și achizițiile efectuate în cadrul proiectelor implementate de Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, în cadrul căruia instituția noastră este partener de implementare. O echipă de experți din Marea Britanie a efectuat, în acest sens, o microevaluare, constatând în raport că USMF „Nicolae Testemițanu” nu are riscuri financiare sau operaționale ce ar pune în pericol activitatea programelor, iar *cheltuielile proiectelor sunt utilizate conform bugetului convenit*.

Bun venit studenților-doctoranzi în anul I

Studenții-doctoranzi admiși în anul I de studii la Școala doctorală în domeniul Științe medicale (ȘDDȘM) din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au participat la o ședință on-line de bun venit. Evenimentul a avut loc în data de 5 noiembrie curent și a fost moderat de directorul ȘDDȘM, profesorul universitar Lilian Șaptefrăți, invitați fiind: prorectorul pentru activitate de cercetare, academicianul Stanislav Groppa, conducători științifici de doctorat și cadre didactice.

Prorectorul Stanislav Groppa a menționat că cercetarea pentru o instituție de învățământ este extrem de importantă. „Odată cu fondarea Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate a Universității, vom implementa direcții noi, unde veți avea posibilitatea să vă extindeți aria de dezvoltare a abilităților științifice. Vă încurajez să vă implicați în diverse mobilități și în proiecte internaționale de cercetare, ca ulterior să obțineți rezultate excepționale”, a subliniat academicianul. Totodată, profesorul Groppa a trecut în revistă realizările Școlii, exprimându-și convingerea că noii doctoranzi, de

asemenea, vor înscrise mari realizări științifice în istoria USMF „Nicolae Testemițanu”.

Despre specificul activității ȘDDȘM a informat directorul Școlii doctorale, profesorul Lilian Șaptefrăți, care a prezentat proaspeților studenți-doctoranzi programul de studii structurat pe ani. Astfel, în anul I de studii are loc instruirea avansată și aprobarea proiectului de cercetare, pentru care se acordă 60 ECTS. Anii II-IV/II-V vizează cercetarea științifică la tema proiectului de doctorat cu prezentarea rezultatelor – 80 de credite transfera-

bile, iar alte 40 ECTS se oferă pentru susținerea tezei de doctor în științe. Profesorul a explicat că semestrul de toamnă va cuprinde trei module, ce se vor finaliza cu susținerea examenelor, iar alte șase module sunt preconizate pentru semestrul de primăvară. Totodată, profesorul Șaptefrăți a explicat că fiecare an de studii se va încheia cu un raport de activitate privind rezultatele instruirii, evaluarea tezei și acordarea calificativului. În baza acestor rapoarte, Comisia de doctorat evaluează și deliberază asupra calificativului pe care urmează să îl atribuie tezei de doctorat: *Excelent, Foarte bine, Bine, Satisfăcător sau Nesatisfăcător*.

Directorul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, profesorul Olga Tagadiuc, ex-director al ȘDDȘM, a venit cu un mesaj de încurajare pentru aspiranții la titlul de doctor în științe. „Modulele din anul I sunt extrem de benefice pentru temelia unei lucrări științifice. O etapă foarte importantă în această perioadă este instruirea avansată, deoarece un studiu de doctorat presupune multă implicare. Unul dintre punctele forte ale cercetării pe care o veți realiza este participarea internațională. Revistele științifice de peste hotare în care publică studenții-doctoranzi solicită descrierea detaliată a metodologiilor, a procesului de studiu clinic ș.a., de aceea trebuie să structurați minuțios orice detaliu”, a subliniat Olga Tagadiuc.

La rândul său, conferențiarul Rodica Gramma, coordonator, a menționat că de 10 ani implementează instruirea avansată la distanță a studenților-doctoranzi, prin platforma electronică pe care a dezvoltat-o Școala de Management în Sănătate Publică a Universității. „Fiecare temă de cercetare este ajustată conform cerințelor instruirii la distanță și prevede activități interactive pentru fiecare student în parte. Unele module opționale vor fi ținute de către profesori de peste hotarele țării, printre care unii de la Școala de Medicină și Științe ale Sănătății, Universitatea George Washington, și de la Universitatea din California de Sud, Statele Unite ale Americii”, a subliniat conferențiarul.

Menționăm că, în anul curent, la studii de doctorat au fost admise 82 de persoane. Din momentul fondării ȘDDȘM (2015), au fost susținute 34 de teze de doctor habilitat și 107 de doctor în științe medicale.

Violența în familie și în bază de gen – un nou curs opțional

Specialiștii atenționează că amploarea violenței în familie și în bază de gen în Republica Moldova este înaltă, în societate predominând anumite stereotipuri legate de rolul bărbatului și al femeii, iar medicii nu au cunoștințe și abilități practice adecvate referitoare la identificarea și gestionarea unor asemenea cazuri. În rezultat, dacă victimele se adresează la medici – nu beneficiază de informare și de tratament adecvat și nu-și pot realiza drepturile constituționale la sănătate, la integritate corporală, la viață și la justiție echitabilă. În vederea soluționării acestei probleme, la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost introdus cursul Violența în familie și în bază de gen destinat studenților și medicilor clinicieni.

În primul semestru de implementare, la curs s-au înscris circa 50 de studenți și șapte medici, care au aflat despre formele violenței în familie și în bază de gen, cauzele și consecințele acesteia, au conștientizat rolul medicului în oferirea unui răspuns eficient victimelor violenței în familie, au identificat victimele pentru a le oferi asistență medicală centrată pe necesitățile acestora.

Începând cu anul de studii 2019-2020, cursul a fost inclus în Planul de învățământ pentru studii superioare integrate la anul IV (semestrul nr. 7) ca disciplină opțională pentru medicii și în Programul de educație profesională continuă – pentru medicii clinicieni. Acțiunea se înscrie în contextul prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr. 281 din

Andrei Pădure, șeful Catedrei de medicină legală a Universității, a menționat că violența în familie și în bază de gen reprezintă o problemă de sănătate publică și medicii sunt cei care trebuie să posede cunoștințe și abilități specifice în vederea asigurării unui răspuns adecvat.

03.04.2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia.

„O singură sănătate” – o nouă abordare în programul de studii universitare

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a fost gazda unei mese rotunde cu genericul Perspectiva introducerii abordării „O singură sănătate” în programul de studii universitare și postuniversitare. La eveniment a participat decanul Facultății de Medicină nr. 1, Gheorghe Plăcintă, cadre didactice de la Departamentul Medicină Preventivă și reprezentanții Biroului Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) în țara noastră, ai Universității Agrare de Stat din Moldova, ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și ai Asociației de Biosiguranță și Bi-securitate din RM.

Discuțiile s-au axat pe noua abordare One Health – analizată în contextul Săptămânii mondiale de conștientizare a rezistenței la antimicrobiene, desfășurată în perioada 18-24 noiembrie 2020, cu scopul de a informa publicul larg despre utilizarea rațională a preparatelor antimicrobiene, conform prescripției medicale. Printre subiectele elucidate de participanți s-au evidențiat: rezistența la antimicrobiene – pericol iminent pentru sănătatea publică în secolul XXI; microorganismele multirezistente - risc biologic major la nivel global; perspectiva rezistenței la antimicrobiene în domeniul sănătății animale ș.a.

Potrivit decanului Gheorghe Plăcintă, managementul sanitar este un domeniu prioritar în dezvoltarea sistemului de sănătate din Republica Moldova, iar antibioticele (AB) au un rol foarte important în menținerea sănătății. „Cu regret, în ultimii ani

suntem foarte îngrijorați de sporirea rezistenței la aceste preparate ce afectează oamenii și animalele, de aceea trebuie să ne unim eforturile pentru a diminua acest fenomen. În timpul pandemiei de SARS-CoV-2 a crescut enorm utilizarea AB în toate

țările și din acest considerent se vehiculează că impactul rezistenței la antimicrobiene va fi mult mai mare, cu mult mai grav chiar și față de consecințele asupra organismului ca urmare a infectării cu COVID-19 și sperăm că virusul va regresa odată cu apariția vaccinului”, a declarat specialistul.

Stela Gheorghită, coordonator programe în urgențe de sănătate publică la Biroul OMS, a subliniat că atât timp cât vom avea programe de studii complexe – vom beneficia de specialiști calificați, servicii calitative de asistență medicală și protocoale actualizate. „OMS califică fenomenul de rezistență antimicrobiană prin

prisma fortificării sistemului de sănătate cu abordarea fiecărui component al acestuia, pentru că utilizarea imprudentă și masivă a AB la nivel de asistență medicală primară conduc la probleme ulterioare de sănătate. Rezistența antimicrobiană este

o problemă ce ne vizează pe fiecare dintre noi, în general”, a concluzionat expertul.

Despre conceptul One Health se discută de mai mulți ani la nivel mondial, iar de ceva timp și în țara noastră. La final, participanții au concluzionat că elaborarea unor noi programe și strategii de formare a specialiștilor, inclusiv în domeniul medical, este indispensabilă, de aceea s-a decis de a veni cu solicitări către instituțiile de învățământ pentru inițierea unui dialog referitor la elaborarea curriculumului pentru noul concept „O singură sănătate”, ce urmează să fie introdus în programul de studii universitare și postuniversitare.

Serviciile de sănătate sexuală și reproductivă în situații de criză umanitară

Un atelier de informare on-line cu genericul Pachetul inițial minim de servicii de sănătate sexuală și reproductivă în situații de criză umanitară, situații excepționale sau urgențe de sănătate publică a fost ținut de reprezentanții Departamentului Obstetrică și Ginecologie și ai Catedrei de medicină de familie ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Evenimentul s-a desfășurat la începutul lunii septembrie, pentru cadrele didactice din domeniul sănătății publice, pentru specialiștii Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și ai centrelor de sănătate publică teritoriale, fiind realizat în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, a informat că această acțiune a avut ca scop fortificarea capacităților specialiștilor în sănătate publică în coordonarea măsurilor de răspuns la necesitățile populației din perspectiva sănătății sexuale și reproductive, în situații de criză umanitară, situații excepționale sau urgențe de sănătate publică. „Modulul de instruire a fost elaborat de către personalul didactic universitar cu suportul UNFPA, în conformitate cu cele mai recente recomandări internaționale, fiind integrat în programul de învățământ pentru medicii de familie și pentru medicii obstetricieni-ginecologi”, a menționat profesorul Olga Cernețchi, șefa Departamentului Obstetrică și Ginecologie.

În cadrul atelierului de informare au fost discutate acțiunile de coordonare și colaborare interdisciplinară în con-

textul asigurării pachetului inițial minim de servicii de sănătate sexuală și reproductivă în situații de urgențe de sănătate publică, inclusiv despre trusele de urgență necesare pentru acordarea serviciilor. Totodată, a fost evidențiată importanța: prevenirii morbidității și mortalității materne și neonatale, prevenirii violenței și asigurării asistenței cazurilor de abuz sexual, oferirii accesului la servicii de planificare familială și la mijloace de contracepție, precum și la servicii de avort în siguranță, de prevenire a infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA.

Menționăm că, pe parcursul anului 2019, USMF „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu UNFPA a realizat un șir de instruirii privind pachetul inițial minim de servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru personalul didactic al instituțiilor de învățământ medical, în vederea facilitării integrării modulului de instruire în cadrul programului de învățământ, dar și pentru asistenței medicale.

Universitatea a atins un prim obiectiv în combaterea coronavirusului de tip nou

Patru tulpini genomice ale virusului SARS-CoV-2 care circulă pe teritoriul Republicii Moldova au fost secvențiate complet și introduse în repozitoriul internațional GISAID care colectează, evaluează și evidențiază datele despre structura virusurilor existente în diferite populații.

Rectorul Emil Ceban a declarat că „Universitatea s-a implicat activ, cu toate capacitățile sale, în soluționarea problemelor ce țin de pandemia de coronavirus, iar azi avem primele rezultate – am atins un prim obiectiv important împotriva coronavirusului de tip nou”. Potrivit rectorului aceste realizări deschid perspective noi de colaborare științifică între Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Centrul Internațional de Inginerie Genetică și Biotehnologie (International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology, ICGEB) din Trieste, Italia. Declarația a fost făcută în cadrul unei teleconferințe, organizată de Departamentul Cercetare al Universității, cu participarea Dr. Alessandro Marcello – liderul grupului de cercetători din Laboratorul de Virusologie Moleculară al ICGEB.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare, a specificat că savanții au depistat că coronavirusii pot prezenta variabilitate genetică datorită mutațiilor, iar procesul de detectare și comportamentul lor epidemiologic este destul de diferit. Din acest considerent a apărut necesitatea secvențierii complete a genomului viral SARS-CoV-2 pentru a aprecia care este structura virusului. Astfel, la ICGEB au fost transmise șapte probe, selectate de la pacienții cu diferite forme clinice, din diverse zone geografice

ale țării, dintre care patru au fost secvențiate complet.

La rândul său, liderul grupului de cercetători Alessandro Marcello a remarcat că, deși Republica Moldova s-a alăturat recent Consorțiului de țări implicate în cercetări științifice de amploare a virusului SARS-CoV-2, în doar două săptămâni s-a reușit izolarea a patru tulpini virale de la pacienții infectați și secvențierea completă a întregului genom al acestor tulpini virale și, respectiv, cartografierea – plasarea pe harta genomică în clusterul G (clusterul prevalent în UE și în nordul Italiei). Datele din Republica Moldova, colectate în luna iunie curent, au fost postate pe

site-ul ICGEB în format public, alături de cele din Italia (Trieste) și din Germania. Probele analizate demonstrează că majoritatea tulpinilor aparțin tipului G și doar unul este ne-specific – de tip V, probabil importat din Marea Britanie. Potrivit expertului italian, tipurile de mutații depistate în cadrul SARS-CoV-2 reflectă sporierea contagiozității virusului, dar aceste rezultate trebuie reconfirmate prin studii suplimentare. Alessandro Marcello a adăugat că, în prezent, în laborator sunt testate noi medica-

mente antivirale și se lucrează asupra elaborării unor metode de neutralizare a infecției. În concluzie, profesorul Marcello a subliniat că, deși infecția cu SARS-CoV-2 este o problemă de nivel global, soluția este una locală.

Procesul de îmbolnăvire a populației de COVID-19 este în creștere, în țara noastră fiind înregistrate, până la această dată, circa 126 de mii de cazuri de infectare și peste 2500 de decese. Potrivit conferențiarului universitar Angela Paraschiv, șefa Disciplinei de epidemiologie, Departamentul Medicină Preventivă, o rată mai înaltă de infectare se înregistrează în mediul urban, unde sunt concentrate mai multe persoane.

Mortalitatea medie constituie 31 de cazuri la o sută de mii de populație, iar un risc sporit îl au persoanele de după 40 de ani, preponderent cele cu vârsta cuprinsă între 50 și 69 de ani. Forme grave de îmbolnăvire dezvoltă mai frecvent pacienții cu comorbidități asociate infecției COVID-19, și anume: afecțiuni cardiovasculare, diabet zaharat, obezitate, maladii neurologice și renale. Cel mai înalt risc de îmbolnăvire se atestă în rândul personalului medical, ce constituie 11 la sută din numărul total al celor infectați.

Particularități clinice și terapeutice la copiii cu COVID-19

„Infecția SARS-CoV-2, prin complexitatea sa, solicită implicarea specialiștilor din diferite domenii ale pediatriei pentru a soluționa eficient problema unui diagnostic precoce și a unui tratament eficient în vederea prevenirii complicațiilor pe termen scurt, dar și de perspectivă”. Declarația a fost făcută de academiciana Eva Gudumac, profesor universitar la Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu” a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, în cadrul seminarului de instruire „COVID-19 – particularități clinice și terapeutice la copii”.

Profesorul a adus la cunoștință studii actuale despre manifestările clinice ale infecției cu coronavirusul de tip nou la copii, care explică polimorfismul simptomatologiei clinice, dezvoltarea complicațiilor, dar și abordările terapeutice ajustate la principiile etiopatogenetice ale bolii.

Directorul Institutului Mamei și Copilului (IMC), conferențiarul universitar Sergiu Gladun, a subliniat importanța instruirilor la distanță pentru perfecționarea cunoștințelor la acest subiect, în contextul creșterii progresive a cazurilor de infectare cu SARS-CoV-2 printre copii: „Institutul Mamei și Copilului dispune de o secție cu 25 de paturi pentru copii cu forme severe de COVID-19, ce activează într-un regim intensiv”.

Șefa Clinicii Pneumologie a Departamentului Pediatrie, profesorul universitar Svetlana Șciuca a informat audiența despre particularitățile de afectare a sistemului respirator la copiii infectați cu SARS-CoV-2, care prezintă un tablou clinic variat și polimorf în funcție de vârstă, comorbidități, severitatea bolii și dezvoltarea complicațiilor. Raportul a inclus date imagistice cu referință la leziunile pulmonare, primordiale în dezvoltarea acestei infecții, iar tomografia computerizată pulmonară oferă informații concludente pentru diagnosticul modificărilor bronhopulmonare și elaborarea unor programe de tratament diferențiat la diverse etape ale procesului patologic.

Manifestările cardiovasculare în COVID-19 a fost subiectul prezentării realizate de către conferențiarul universitar Ina Paliș și de către studenta-doctorandă Iulia Rodoman. A fost menționat mecanismul patogenic, ta-

bloul clinic, caracteristicile explorative, severitatea leziunilor cardiovasculare induse de coronavirusul de tip nou în faza acută a bolii, dar și la etapele evolutive, fapt ce impune o supraveghere ulterioară specializată a acestor copii, pentru minimalizarea sechelelor postinfecțioase și postinflamatorii.

Profesorul universitar Svetlana Hadjiu, șefa Clinicii Neurologie a Departamentului Pediatrie, a prezentat un raport privind afecțiunile sistemului nervos în COVID-19 cu specificarea detaliată a proceselor patogenice ale sistemului nervos central (SCN) la pacienții cu SARS-CoV-2, etapele clinice ale maladiei, complicațiile și factorii de risc. Un aspect important menționat de profesor se referă la metodele de diagnostic al leziunilor neurologice, dar și la direcțiile terapeutice pentru minimalizarea impactului negativ al acestei boli infecțioase la copii.

Cursul de instruire on-line a fost organizat, în data de 8 septembrie, de Departamentul Pediatrie al USMF „Nicolae Testemițanu” în colaborare cu IMC și Spitalul Clinic Municipal de Boli Contagioase de Copii.

În data de 10 decembrie, un subiect similar a fost discutat la o conferință științifică cu genericul „COVID-19: Sănătatea copilului. Impactul asupra viitorului adult”, organizată de Academia de Științe a Moldovei în parteneriat cu USMF „Nicolae Testemițanu”.

Virusul SARS-CoV-2: noi abordări și perspective

Reprezentanții Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și ai Academiei de Științe a Moldovei (AȘM) au desfășurat o masă rotundă comună pentru a discuta despre situația epidemiologică provocată de noul tip de coronavirus (COVID-19) în țara noastră și pentru a elabora noi strategii de combatere a acestuia. Întrunirea a avut loc în data de 4 septembrie 2020, în incinta Universității.

În deschiderea evenimentului, rectorul Emil Ceban a menționat că pandemia COVID-19 a marcat întreaga societate, a schimbat modul de viață și de activitate și a afectat toate domeniile sociale. Însă, cel mai mult a avut de suferit sistemul de sănătate, îndeosebi fiind afectați lucrătorii medicali care sunt supuși, în primul rând, riscului de infectare. Rectorul a specificat că, de la debutul epidemiei, întreaga comunitate medicală, universitară și științifică a realizat modificări esențiale în toate direcțiile și formele de activitate: administrativă, didactică, științifică, clinică, economico-financiară etc. Esențial este ca partea științifică să fie integrată cu cea clinică pentru a ajuta colegii noștri din prima linie și sistemul de sănătate, în general.

„Colaborarea cu Universitatea pe acest segment a fost inițiată când în țara noastră nu era nicio persoană infectată cu COVID-19. Este cazul să creăm un grup de lucru cu statut de centru în cadrul Academiei pentru a efectua periodic o sinteză a situației reale privind COVID-19. Societatea așteaptă opinia experților privind pandemia: unde suntem și care ar fi posibilele căi de a depăși această situație. Dacă noi nu ne vom expune poziția, vor veni cu presupuneri refe-

ritor la vaccinuri, nanocipuri etc., pe rețele de socializare, cei care nu sunt din domeniu”, a menționat Ion Tighineanu, președintele AȘM.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a declarat că Universitatea implementează un concept nou - educația prin cercetare, ce înglobează studiul științific printre studenți, studenți-doctoranzi și potențialul științific integral. În acest sens a fost fondat Institutul Național de Cercetări în Medicină și Sănătate (INCMs). Ca urmare a declanșării epidemiei, a fost creată Platforma de cercetare COVID-19 și a fost lansat un apel pentru cercetători de a participa în procesul de studiere aprofundată a virusului. Drept rezultat, s-au consolidat peste 50 de grupuri de investigație științifică. „Coronavirusul a venit și, posibil, câțiva ani va fi parte componentă a activității noastre. În acest context, este imperativ de a elabora un program național în domeniul cunoașterii evoluției COVID-19 și analizării problemelor ce vizează nu doar medicina, ci și cultura, economia, tehnologiile etc.”, a afirmat prorectorul.

Olga Tagadiuc, directorul general al Agenției Naționale de Cercetare și Dezvoltare (ANCD), a subliniat că această conferință științifico-practică își aduce contribuția la înțelegerea fenomenului COVID-19 sub aspect științific, medical, social, economic, cultural, iar concluziile vor fi utile atât pentru comunitatea științifică, cât și pentru colegii din domeniile clinice. Directorul ANCD și-a exprimat deschiderea în organizarea diferitor evenimente științifice și disponibilitatea de a facilita accesul cercetătorilor noștri la diverse fonduri pentru acest domeniu.

Angela Paraschiv, șefa Disciplinei de epidemiologie, Departamentul Medicină Preventivă (DMP) al USMF „Nicolae Testemițanu”, a prezentat situația epidemiologică, constatând că „în pofida lipsei unui tratament specific pentru COVID-19, contribuțiile specialiștilor din domeniul medical au determinat tratarea cu succes a persoanelor infectate.

Astfel, pe parcursul a nouă luni, sunt peste 70% de persoane care s-au recuperat atât la nivel mondial, cât și la nivel național”.

Potrivit epidemiologului, personalul medical are cel mai înalt risc de infectare, iar pentru a determina cauza acestei probleme a fost necesară o evaluare a instituțiilor medico-sanitare de o comisie ministerială instituită în acest sens. Astfel, printre aspectele depistate regăsim: informarea selec-

tivă a personalului medical despre măsurile de prevenire a COVID-19, lipsa unui program de proceduri operaționale standard, a unui algoritm de depistare precoce a cazurilor, dar și a unui comitet instituțional de supraveghere și prevenire a infecțiilor nosocomiale. Angela Paraschiv a menționat contribuția personalului științifico-didactic al Universității,

darea asistenței medicale și la elaborarea protocoalelor clinice privind tratarea pacienților cu COVID-19.

Academiciana Eva Gudumac a abordat particularitățile asistenței medicale acordate copilului în perioada COVID-19. „Ca și la adulți, afectarea copiilor este multiorganică. Suntem preocupată de sănătatea mamei și a copilului, iar primul lucru realizat în acest sens a fost o sinteză a literaturii de specialitate din punct de vedere a epidemiologiei, sexului, vârstei, organelor afectate frecvent, fiziologiei, diagnosticului și tratamentului ș.a.” Potrivit profesorului, mai mulți specialiști de la Universitate cercetează transfuzia plasmei convalescente, fiind analizate minuțios și toate aspectele privind afectarea organelor interne în urma infectării cu coronavirus atât la adulți, cât și la copii.

„Cel mai important acum este: testarea, urmărirea și izolarea cazurilor confirmate. Pentru a rupe lanțul de transmitere, pacientul confirmat pozitiv trebuie să fie izolat și să se ofere îngrijire adecvată”. Declarația aparține Mariane Ulinici, asistent universitar la Disciplina microbiologie și imunologie, DMP, care a prezentat informații privind evaluarea testării microbiologice și aspecte imunologice în COVID-19, accentuând rolul testării pentru SARS-CoV-2 – prima linie de apărare împotriva noului tip de coronavirus.

La finalul mesei rotunde, participanții au decis ca rezultatele cercetărilor științifice privind COVID-19 să fie publicate în reviste de profil, astfel ca societatea să fie informată din prima sursă referitor la evoluția și controlul virusului SARS-CoV-2 în Republica Moldova și în lume.

Managementul sănătății publice: realizări, provocări și perspective

Masteranzii Școlii de Management în Sănătate Publică (ȘMSP) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” – promoția 2020 – au susținut public tezele de master elaborate pe parcursul celor doi ani de studii. Susținerea au avut loc în perioada 29 septembrie-1 octombrie, în cadrul conferinței științifice cu genericul „Managementul sănătății publice: realizări, provocări și perspective”.

s-a consolidat ca o unitate academică de pregătire a specialiștilor calificați în managementul sănătății publice. Școala contribuie la formarea a zeci de generații de specialiști care depun eforturi în vederea consolidării sistemului autohton de sănătate și reducerii vulnerabilității acestuia în fața provocărilor mileniului. „Organizarea anuală a acestui forum științific este o dovadă a perseverenței și a dinamismului conducerii și a cadrelor didactice

În deschiderea evenimentului, profesorul universitar Oleg Lozan, directorul ȘMSP a subliniat că, în acest an, absolvenții Școlii s-au aflat sub o presiune triplă, pe lângă studii și cercetare – mai există și cea a pandemiei, în rândul lor fiind specialiști care luptă în prima linie cu noul tip de coronavirus. „În aceste clipe manifestăți calități umane de care sistemul de sănătate și întreaga societate are nevoie, pandemia demonstrând clar că oamenii competenți trebuie valorificați la justa valoare, iar prețul incompetenței fiind unul foarte mare”, a declarat directorul.

Rectorul Emil Ceban, prezent la inaugurare, a accentuat că Școala de Management în Sănătate Publică, din momentul fondării și până în prezent,

ale Școlii, care merg în pas cu cerințele și necesitățile actuale ale societății. Importanța evenimentului este evidentă, mai ales astăzi, în condiții de pandemie, când valoarea acțiunilor în domeniul sănătății publice este incontestabilă”, a menționat profesorul Ceban.

În cadrul conferinței, au fost prezentate 18 teze de master ce au elucidat teme actuale privind managementul sănătății publice în Republica Moldova.

Până în prezent, ȘMSP a format peste 300 de masteri, care activează în sistemul național de sănătate, în cadrul administrației publice centrale și locale, precum și în organisme internaționale și ONG-uri.

Caravana „Imunopedia” a ajuns la Chișinău

Caravana Imunopedia, o suită itinerantă de conferințe de câte o zi, pe teme de imunologie pediatrică - imunodeficiențe, artrită idiopatică juvenilă, lupus eritematos, dermatomiozită, alergii, vasculite, febre periodice ș.a. – a ajuns și la Chișinău. Aceasta s-a desfășurat sub forma unei conferințe on-line și s-a înscris în Planul de manifestări consacrate celor 75 de ani de la fondarea USMF „Nicolae Testemițanu”.

Svetlana Șciuca, șefa Clinicii Pneumologie din cadrul Departamentului Pediatrie, a menționat că astfel de evenimente facilitează transferul de cunoștințe științifice și bune practici: „Conferința a oferit oportunitatea de a transmite experiențe valoroase colegilor de la diferite specialități, de a aborda metode de tratament pentru pacienții cu imunodeficiențe primare și de a amplifica colaborarea multidisciplinară între specialiști”. Profesorul Șciuca s-a referit la infecțiile sistemului respirator în imunodeficiențele primare la copiii care dezvoltă pneumonii cu germeni gram-negativi, agenți oportuniști, complicații pulmonare și pleurale severe, dar și la cei cu risc major de evoluții nefavorabile ale bolii, cronicizării bronhopul-

monare, decese la etapele evolutive, cazuri clinice ș.a.

Invitatul de onoare al evenimentului – Ioan Gherghina, profesor universitar, specialist în imunologie și alergologie, a făcut o descriere amplă a componentelor sistemului imun și a funcțiilor acestora, relaționând despre sistemul imun adaptativ și înăscut, și implicarea activă a lor în lupta contra agenților patogeni ș.a. Profesorul a accentuat necesitatea tratamentului cu imunoglobulină pe cale intravenoasă în imunodeficiențele primare, explicând metoda de obținere și de administrare a acesteia în diferite situații.

Dr. Alexis Cochino, președintele Asociației Imunopedia, medic specialist în alergologie și imunologie clinică, a prezentat detalii despre imunodeficiențele primare și a descris o serie de sindroame ca: SCID (sindromul de imunodeficiență combinată severă), sindromul Louis-Bar, Agammaglobulinemia X-linkată, sindromul DiGeorge, prezentând o serie de cazuri clinice, inclusiv tabloul clinic al fiecărui sindrom, metodele de diagnostic și de tratament.

Cu o comunicare despre implicarea sistemului respirator în

imunodeficiențele primare a venit Cristina Tomacinschi, studentă-doctorandă la Departamentul Pediatrie. Afectarea respiratorie sub formă de infecție apare în 60% de cazuri ca un prim semn de alarmă pentru imunodeficiențe, astfel cercetătoarea a punctat principalele localizări ale afecțiunilor respiratorii și tipul simptomelor ce nu se rezumă doar la infecții.

Conferința științifică, ajunsă la a 5-a ediție, a fost organizată de Departamentul Pediatrie al USMF „Nicolae Testemițanu”, în parteneriat cu Asociația „Imunopedia” din România, Institutul de Îngrijire a Mamei și Copilului „A. Ruseșcu” din București și Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”, Timișoara. Evenimentul a intrunit medici pediatri, medici de familie, specialiști imunologi, pneumologi, alergologi și medici-rezidenți din Republica Moldova și de peste Prut.

Sănătatea mintală – prioritară în pandemia COVID-19

Mai multe cadre didactice de la Catedra de psihiatrie, narcologie și psihologie medicală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și membri ai Societății Psihiatrilor, Narcologilor, Psihoterapeuților și Psihologilor din Republica Moldova au participat la cea de-a IV-a conferință a Europei de Est privind sănătatea mintală „În și din mintea ta”, care s-a desfășurat în data de 21 noiembrie curent.

prezentat informații despre prevenirea și tratarea unor afecțiuni precum anxietatea și depresia, și sindromul de ardere profesională (burnout).

În deschiderea evenimentului, moderatoarea Jana Chihai, conferențiară universitară la Catedra de psihiatrie, narcologie și psihologie medicală, a menționat că pandemia COVID-19 a reamplasat unele accente în raport cu sănătatea mintală, aceasta din urmă devenind una dintre

pentru a identifica soluții în depășirea crizei de sănătate, a se mobiliza și a consolida comunitatea specialiștilor din domeniu.

Printre invitații la conferință au fost personalități notorii din Portugalia – Jose Miguel Caldas de Almeida, profesor de psihiatrie și sănătate mintală la Universitatea NOVA din Lisabona, unul dintre experții care au elaborat reforma serviciilor de sănătate mintală la nivel global; Gary Bond, cercetător în servicii de sănătate mintală la Westat, profesor de psihologie și psihiatrie cu o experiență de peste patru decenii la trei universități din SUA; Giovanni de Girolamo, șef al Unității de Epidemiologie și Evaluare Psihiatrică, Centrul de Cercetări Clinice din Brescia, Italia; Lisa Dixon, profesor de psihiatrie la Centrul Medical al Universității Columbia, șefa Secției de servicii de sănătate comportamentală și cercetarea politicilor și a Centrului pentru Inovații Practice de la Institutul de Psihiatrie al statului New York, SUA; Howard H. Goldman profesor de psihiatrie, Facultatea de Medicină a Universității din Maryland, SUA.

În total, la conferință au participat cu comunicări peste 100 de profesioniști în sănătatea mintală din întreaga lume.

Room A: Saturday, 21 November, 11:15 - 12:15 (EET)

Symposium:

MENTAL HEALTH INTERVENTIONS IN REPUBLIC OF MOLDOVA DURING COVID-19 PANDEMIC

Jana Chihai (Moldova), Inga Deliv (Moldova), Ion Cosciug (Moldova), Andrii Esanu (Moldova), Alina Bologan (Moldova), Grigori Barz (Moldova)

IN AND OUT OF YOUR MIND mhosee.ro

În acest context, reprezentanții universității noastre au organizat un simpozion științific cu genericul „Intervenții de sănătate mintală în Republica Moldova în timpul pandemiei COVID-19”, în cadrul căruia au

priorități. Criza sanitară a afectat sănătatea mintală a oamenilor, mulți dintre ei suferind de tulburări de comportament sau afecțiuni psihice. În acest sens, profesioniștii din domeniul sănătății mintale s-au întrunit

Conferință științifică internațională în domeniul morfologiei

Probleme actuale ale morfologiei a fost genericul conferinței științifice internaționale, ce s-a desfășurat la 31 octombrie curent în contextul aniversării a 75-a de la fondarea USMF „Nicolae Testemițanu”. Evenimentul a fost organizat de Catedra de anatomie și anatomie clinică și Catedra de histologie, citologie și embriologie în parteneriat cu Asociația Științifică de Morfologie din Republica Moldova.

Forumul a fost inaugurat de profesorul universitar Ilia Catereniuc, șeful Catedrei de anatomie și anatomie clinică, care a apreciat actuala ediție drept un bun prilej pentru a analiza problemele din domeniul morfologiei, a propune posibile soluții și a dialoga constructiv.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare, a îndemnat cercetătorii, prezenți la conferință, să se implice plenar, reiterând faptul că Universitatea este „într-un proces de susținere a laboratoarelor specializate în domeniul cercetărilor morfologice, unde potențialul universitar și cel academic ar avea posibilitatea să-și extrapoleze cunoștințele și să persevereze”.

Comunicările prezentate - de valoare fundamentală și aplicativă în domeniul morfologiei au fost incluse într-o culegere de lucrări științifice recenzate. Printre acestea se numără: Morfologia conceptului uman în sarcini dereglate în perioada prenatală precoce; Chistul de duplicație

culare dezvoltate de carcinomul mamar lobular invaziv; Carcinomul embrionar testicular în adolescență, importanța diagnosticului rapid; Leptina și procesele de reproducere etc.

La eveniment au participat cca 100 de persoane atât în format

enterală retroperitoneal; Diagnostic morfologic al tumorilor uterine. Formă și necesitate; Taraxacum officinale - sursă promițătoare de acid clorogenic; Subtipurile mole-

on-line, cât și off-line. Invitați speciali au fost experți din Federația Rusă, Ucraina, Republica Belarus, precum și specialiști renumiți din țara noastră.

Webinar moldo-american pentru nursele antrenate în îngrijirea pacienților cu COVID-19

Studenți din anii II-III și cadrele didactice de la specialitatea Asistență medicală generală, Facultatea de Medicină nr. 1 a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, precum și asistenți medicali practicieni au participat, în data de 28 septembrie curent, la cea de-a doua webinar moldo-american, adresat nurselor antrenate în îngrijirea pacienților infectați cu noul coronavirus.

Nursele din statul Carolina de Nord, Statele Unite ale Americii, au împărtășit colegilor din Republica Moldova informații actuale privind siguranța și îngrijirea medicală în tim-

în cadrul sesiunii de întrebări și răspunsuri.

Virginia Șalaru, conferențiară universitară la Catedra de medicină de familie a USMF „Nicolae Testemițanu”, a menționat că webinarile de acest gen contribuie la fortificarea capacităților facultății în predarea centrată pe necesitățile asistenților medicali în activitatea clinică. Totodată, sunt create oportunități pentru studenții de a învăța din experiența colegilor din Carolina de Nord, în conformitate cu standardele internaționale în domeniu și de a prelua bunele practici în nursing.

Președintele Asociației de Nursing din Moldova (ANM), Elena

pul pandemiei COVID-19, au prezentat un studiu de caz al unui pacient internat la Spitalul Cone Health din Greensboro, CN, au descris simptomele și complicațiile frecvente ale infecției, cum se efectuează evaluarea pacientului și se stabilește planul de îngrijire. De asemenea, au discutat despre securitatea și protejarea asistenților medicali la locul de muncă, după care a urmat un schimb de opinii

Stempovscaia, a declarat că scopul atelierului a fost de a construi o punte de colaborare cu partea americană pentru împărtășirea celor mai relevante practici în prevenirea, diagnosticul și tratamentul virusului SARS-CoV-2.

Atelierul a fost organizat de ANM și partenerii din CN, cu suportul Ambasadei SUA, în cadrul Parteneriatului Republica Moldova-Carolina de Nord.

Noi aspecte ale bioeticii – discutate la USMF „Nicolae Testemițanu”

Calitatea vieții sociale nu poate fi imaginată fără un nivel corespunzător de sănătate a populației, iar acest fapt implică o multitudine de factori și condiții cum ar fi starea economică a statului, nivelul de dezvoltare a științei medicale și a asistenței clinice prestate, starea mediului moral-spiritual, gradul de cultură generală și cel sanitar al populației etc.

societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare”. Forumul a ajuns la a III-a ediție și s-a desfășurat în zilele de 6 și 7 noiembrie curent.

„Tentația de a prezenta lucrurile obiectiv în ceea ce privește cunoștințele despre bioetică, capacitatea de aplicare a principiilor acesteia în activitatea medicală clinică a impulsat cercetătorii de la catedră să configureze un tablou integrat

nii ale științei și filosofiei, ce relevă problemele sănătății umane în condițiile societății din prima jumătate a secolului al XXI-le. Rapoartele au fost prezentate în trei secțiuni: *Medicina și societatea între realități și probleme prezente; Cadrul spiritual și asigurarea calității vieții, bunăstării și siguranței în sănătate; Viața și sănătatea omului contemporan din perspectivă multidimensională.* Programul a inclus alte două subsecțiuni: *Contextul interdisciplinar al abordării vulnerabilității persoanelor cu afecțiuni cronice și Dopajul – subiect al sportului modern și al sănătății publice.*

Forumul a întrunit peste 130 de participanți – specialiști din România, Ucraina, Belarusia, Germania, Polonia, Franța, Turcia, Kazahstan ș.a. În final, s-a discutat despre o eventuală colaborare științifică în domeniu. Mircea Leabu, director științific al Institutului Național de Patologie Victor Babeș din România, membru al Centrului de Cercetare în Etică Aplicată la Universitatea din București, a venit cu propunerea realizării unui proiect comun de cercetare între instituția pe care o reprezintă și universitatea noastră, prin implicarea cadrelor științifico-didactice ale Catedrei de filosofie și bioetică.

al stării de lucruri, dar și să traseze anumite acțiuni de perspectivă în vederea atingerii rezultatelor scontate”, a punctat prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, prezentă la eveniment.

La conferință au fost abordate subiecte actuale din diverse dome-

Declaratia apartine profesorului universitar Vitalie Ojovanu, șef al Catedrei de filosofie și bioetică a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, și a fost făcută în deschiderea conferinței științifice internaționale „Sănătatea, medicina și bioetica în

Conferință In memoriam profesorul Vasile Procopișin

„Farmacistul și rolul lui în sistemul de sănătate” este titlul unei conferințe științifico-practice, desfășurată în memoria profesorului universitar Vasile Procopișin, dr. hab. șt. farm., membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

În cuvântul său de salut, decanul Facultății de Farmacie a USMF „Nicolae Testemițanu”, conferențiarul Nicolae Ciobanu, a menționat că Vasile Procopișin, considerat patriarhul farmaciei moldave, a avut o contribuție incontestabilă în dezvoltarea sistemului farmaceutic din țară.

Valentina Buliga, directorul general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, a remarcat că profesorul Procopișin a fost și va rămâne fondatorul și reperul învățământului farmaceutic superior din Republica Moldova: „Contribuția profesorului Vasile Procopișin la dezvoltarea sistemului farmaceutic se reflectă prin mai multe beneficii, cum ar fi: extinderea listei de medicamente compensate și asigurarea cu produse farmaceutice a instituțiilor medico-sanitare”.

„Rolul farmacistului în sistemul de sănătate este acum mai evident ca niciodată, deoarece în perioada pandemică, când este restricționat accesul pacienților în spitale și policlinici, farmacia rămâne printre primele opțiuni de adresare, iar sfatul farmacistului capătă valori maxime. Aici intervine responsabilitatea colosală asumată de farmaciștii comunitari, de aceea este important ca fiecare dintre noi să-și exercite activitatea în mod profesionist și corect”, a subliniat Ion Zgîrcu, președintele Asociației Farmaciștilor din Republica Moldova.

Potrivit Stelei Adauji, șefa Catedrei de farmacie socială „Vasile Procopișin”, manifestarea științifică a avut scopul de a asigura schimbul de

experiență și de noi idei pentru dezvoltarea și prosperarea științei și practicii farmaceutice.

Astfel, studenții din anul V de la Facultatea de Farmacie au prezentat rezultatele cercetărilor proprii, abordând o serie de probleme specifice sistemului farmaceutic din Republica Moldova, în contextul situației epidemiologice actuale, precum: prestarea serviciilor farmaceutice esențiale – activitate prioritară a farmaciei comunitare; asistența farmaceutică a vârstnicilor cu diagnoza COVID-19 în condiții de ambulatoriu; asigurarea accesului continuu la tratament prin intermediul sistemului de rambursare a medicamentelor; asistența farmaceutică a copiilor cu COVID-19 în condiții de staționar; asistența farmaceutică comunitară în situații de urgență în sănătate publică: acțiuni împotriva epidemiei de COVID-19.

Conferința a fost organizată de Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin” în parteneriat cu Asociația Farmaciștilor din RM, în regim on-line, în data de 20 noiembrie, și a întrunit 350 de participanți.

Medicina personalizată – modelul medicinei de viitor

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” este deschisă spre inovare și contribuie la dezvoltarea medicinei personalizate prin cercetările realizate în cadrul proiectelor naționale și internaționale. Afirmatia apartine prim-prorectorului Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, și a fost făcută în deschiderea conferinței Medicina personalizată: modelul medicinei de viitor, organizată de instituția noastră în parteneriat cu Asociația pentru Medicină Personalizată și Asociația Medicilor de Familie din Republica Moldova, în data de 10 decembrie curent.

Potrivit profesorului universitar Olga Cernețchi, componentele conceptului medicina personalizată se regăsesc deja în noul program de instruire universitar, ciclul II masterat – Tehnologii moleculare în sănătate, și vor fi incluse în Strategia de dezvoltare instituțională pentru următorul deceniu, la compartimentele învățământ universitar, prin rezidențiat și educație medicală continuă. „USMF Nicolae Testemițanu va aplica, și în continuare, tot ce este inovativ și progresiv pentru a aduce beneficii pacienților și sistemului național de sănătate, pentru a-și îndeplini onorabil misiunea sa socială”, a conchis prim-prorectorul.

În opinia profesorului universitar Ghenadie Curocichin, șef al Catedrei de medicină de familie, medicina personalizată presupune opțiuni inovative de diagnostic, cu tratamente țintite, personalizate și terapii ghidate de răspuns. Specialistul și-a exprimat speranța că această reuniune va constitui începutul unei noi etape - în teoria și practica medicală a Republicii Moldova – a unei noi abordări, determinate de progresul accelerat al științei și tehnicii, de implementarea vertiginosă a tehnologiilor informaționale avansate în practica socială.

„Medicina personalizată nu reprezintă doar un laborator și o echipă de cercetători, ci schimbarea conceptuală a procesului organizatoric”, a menționat Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare. Referindu-se nemijlocit la USMF „Nicolae Testemițanu”, academicianul a accentuat că este necesară consolidarea bazei de cercetare a Universității, care are un potențial enorm: laboratoare și departamente de cercetare, doctori habilitați în științe medicale, academicieni, profesori, conferențieri și asistenți universitari și, nu în ultimul rând, studenți – viitorul în care trebuie să investim.

Acad. Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei, a

menționat necesitatea majorării alocațiilor pentru inovare și investirea în cercetare. „Implementarea acestei abordări este iminentă pentru Republica Moldova și trebuie să învățăm din practica europeană și s-o implementăm, dar și să împărțim experiența proprie”, a punctat reprezentantul AȘM.

Participanții au avut ocazia să se familiarizeze cu medicina și tratamentul personalizat din experiențe și bune practici europene, inclusiv cu evoluția domeniului în UE. La manifestare au participat experți ai Școlii Europene de Medicină Personalizată și reprezentanți ai partenerilor asociații din Uniunea Europeană (UE) și Republica Moldova, la care s-au alăturat, în format on-line, circa 600 de persoane. Invitații de onoare au fost oficiali și specialiști notorii din domeniul medicinei din țară și din România, Ungaria, Spania, Bulgaria, Olanda, Turcia ș.a.

Noaptea Cercetătorilor Europeni

Concomitent cu alte aproximativ 400 de orașe europene, Chișinăul a marcat Noaptea Cercetătorilor Europeni – proiect de amploare, dedicat celebrării științei și inovării, la care Republica Moldova participă din anul 2013. Evenimentul s-a desfășurat în regim on-line, în data de 27 noiembrie 2020, pe platforma: <https://noapteacercetatorilor.md/>

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a participat la acest eveniment cu o echipă de tineri cercetători (Alexandru Gasnaș, Mariana Ulinici, Vitalie Chiosa, Daniela Gasnaș, Anatolie Vataman, Pavel Gavriluc, Pavel Leahu) în formatul unui dialog interactiv live la tema „COVID-19 în vizorul cercetătorilor de la USMF „Nicolae Testemițanu”.

Evenimentul a fost unul dinamic și captivant, ce a conectat on-line cca 1,5 milioane de vizitatori europeni. Astfel, cercetătorii și-au prezentat

public activitățile prin experimente practice, spectacole științifice, jocuri, teste, concursuri, expoziții și activități digitale. Cei interesați au avut posibilitatea să participe la experimente spectaculoase direct din laboratoare, la discuții și dezbateri pe teme actuale de cercetare. Copiii, tinerii și toți participanții au descoperit cercetarea, știința și inovația într-un mod distractiv. Pentru elevi au fost organizate o serie de concursuri tematice.

Pe aceeași platformă – <https://noapteacercetatorilor.md/> au fost plasate și rezultatele unor cercetări, lecții video, prezentări PowerPoint ale reprezentanților instituției noastre pe diverse teme.

„Noaptea Cercetătorilor Europeni” este o inițiativă a Uniunii Europene, sprijinită prin Acțiunile Marie Skłodowska-Curie din cadrul Programului Orizont 2020.

Boli rare în gastroenterologie: premieră la Chișinău

Circa 5% din populația continentului european suferă de una dintre cele peste 5000 de boli rare înregistrate, iar una din patru persoane cu un astfel de diagnostic decedează înainte de a împlini vârsta de 5 ani, iar aproximativ 37% au o speranță de viață redusă. Potrivit statisticilor, organele cele mai afectate de bolile rare sunt tubul digestiv și ficatul. În acest context, Asociația Europeană de Gastroenterologie, Endoscopie și Nutriție (EAGEN) a organizat un curs postuniversitar cu genericul „Boli rare în gastroenterologie” pentru a familiariza medicii cu informații actuale ce țin de conduita acestor afecțiuni. Drept locație a fost selectat orașul Chișinău, fiind primul curs organizat de EAGEN în țara noastră.

La inaugurare, profesorul universitar Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a menționat că acest forum își propune drept scop promovarea domeniului gastroenterologiei în Republica Moldova, astfel încât expertiza internațională să aibă un impact major asupra îmbunătățirii condiției și stării de sănătate a populației. „În același timp, asemenea întruniri oferă posibilitatea de a avea un dialog productiv între specialiștii din țara noastră și din alte state, astfel încât să oferim oportunități pentru a crea rețele și relații de colaborare internaționale fructuoase”, a punctat academicianul.

Eugen Tcaciuc, șeful Disciplinei de gastroenterologie, Departamentul Medicină Internă, a apreciat evenimentul drept unul de calitate, ce contribuie la crearea unui mediu favorabil pentru schimbul liber de cunoștințe și de opinii și care servește drept punte între cercetările științifice și aspectele

clinice ale specialităților din domeniu. Profesorul a exprimat recunoștință specialiștilor europeni pentru oportunitatea oferită de a organiza cursul EAGEN la Chișinău – ceea ce reprezintă o onoare pentru comunitatea medicală și cea științifică din întreaga țară.

La rândul său, profesorul Davor

Stimac, președintele în exercițiu al EAGEN, a accentuat calitatea excepțională a evenimentului atât prin temele abordate, cât și prin organizarea acestuia, remarcând eforturile depuse de echipa din Republica Moldova.

Cursul a inclus patru sesiuni de lucru, unde au fost elucidate aspecte

ce țin de bolile ficatului și ale tractului gastrointestinal – hepatita autoimună, boala Wilson, boala Gaucher, tumorile neuroendocrine, esofagita eozinofilică, gastrita autoimună, sindromul Budd-Chiari, hipertensiunea portală non-cirotică idiopatică, colita microscopică ș.a., fiind prezentate atât informații teoretice, în conformitate cu ghidurile și protocoalele internaționale, cât și cazuri clinice.

Comunicările au fost ținute de specialiștii din țara noastră: profesorii Eugen Tcaciuc, Svetlana Turcan și Iuliana Lupașco, conferențiarul universitar Elina Berliba și chirurgul oncolog Sergiu Ușurelu. De asemenea, cu prezentări au venit și unii experți europeni în domeniul gastroenterologiei și hepatologiei.

Evenimentul s-a desfășurat on-line, în data de 14 noiembrie curent, iar printre organizatori se numără Disciplina de gastroenterologie și Laboratorul de gastroenterologie ale USMF „Nicolae Testemițanu”, precum și asociații de profil de nivel național și european.

Vizită de documentare privind ecosistemul de cercetări științifice și tehnologice din Turcia

Familiarizarea cu ecosistemul de cercetări științifice și tehnologice din Turcia, stabilirea contactelor de lucru cu universitățile de top și vizitarea parcurilor științifico-tehnologice s-au numărat printre obiectivele deplasării unei delegații a Republicii Moldova la Ankara.

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost reprezentată de academicieni Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare și asistentul universitar Artiom Jucov, director de proiect. Din componența delegației au mai făcut parte: Olga Tagadiuc, director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dez-

terasant pentru țara noastră din perspectiva ecosistemului de cercetare și inovare.

Modalitățile de intensificare a colaborării interuniversitare au fost discutate la Universitatea Hacettepe din Ankara, care dispune de o zonă de dezvoltare tehnologică în cadrul căreia se reunesc reprezentanții mediului academic și ai sectorului privat pentru realizarea unor cercetări științifice în incubatoare și în laboratoare, astfel încât produsul final generat să aibă un impact benefic asupra întregii societăți.

La Universitatea de Stat din Ankara au fost discutate posibilitățile de participare, de comun acord, în

voltare (ANCD) și reprezentanți de la alte universități din țară. Vizita a fost efectuată în perioada 8-12 noiembrie 2020 la invitația Consiliului de Cercetare Științifică și Tehnologică din Turcia (TÜBİTAK).

Delegația moldovenească a participat la întreprinderi bilaterale cu rectorii a patru instituții de învățământ superior din Turcia și la reuniunea oficială organizată de TÜBİTAK. De asemenea, a întreprins vizite de documentare la trei centre de cercetare științifico-tehnologică, precum și la Institutul pentru Cercetarea Tehnologică Spațială (TÜBİTAK UZAY) și la Institutul pentru Cercetare și Dezvoltare a Industriilor Apărării (TÜBİTAK SAGE).

Printre destinații s-au numărat: Universitatea Bilkent – prima instituție de învățământ superior privată din Turcia, Universitatea Gazi ce dispune de un Parc tehnologic in-

proiectele Erasmus+, *Orizont 2020*, în programul de schimb *Mevlana*, semnarea *MoU* (*memorandum of understanding*) de colaborare cu universitățile interesate din Republica Moldova, dar și continuarea dialogului cu privire la domenii concrete de colaborare bilaterală.

În cea de-a doua zi la Ankara, au vizitat departamentele din cadrul Consiliului pentru Cercetare Științifică și Tehnologică a Turciei și a Institutului pentru Cercetare a Tehnologiilor Spațiale, dar și Teknokentul Universității Metu. Membrii delegației au fost informați despre proiectele existente la care se poate de aplicat atât la nivel național, cât și internațional, având un partener în Turcia.

Programul a inclus participarea la ceremonia de lansare a proiectelor bilaterale moldo-turce selectate în urma concursului realizat de comun acord cu ANCD și TÜBİTAK.

Cercetare și colaborare în domeniul antidoping prin instruire medicală

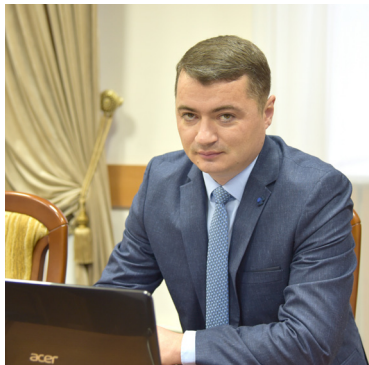
Consolidarea capacităților de cercetare și colaborare antidoping, precum și dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru profesioniștii medicali este scopul unui nou proiect implementat de Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și parteneri din Turcia. Acesta va fi coordonat de Rüşti Süleyman Güner, decanul Facultății de Medicină Sportivă a Universității din Ankara, și Artiom Jucov, asistent universitar la Catedra de medicină de familie.

Artiom Jucov a remarcat că, actualmente, organizațiile sportive și profesioniștii din domeniul medicinei posedă cunoștințe insuficiente cu referire la problemele dopajului. În plus, numărul de specialiști medicali ce activează în acest domeniu este foarte mic și au o capacitate redusă de a confrunța în mod adecvat conflictele de interese ce apar în activitatea sportivilor de performanță.

Pentru a compensa acest deficit, la USMF „Nicolae Testemițanu” a fost introdusă specialitatea *Medicină sportivă* în programul de studii postuniversitare prin rezidențiat ce include și cursuri antidoping pentru medicii sportivi. O altă inițiativă este de a efectua o cercetare bilaterală pentru a evalua cunoștințele, atitudinile și practicile actuale ale profesioniștilor medicali în domeniul antidopingului și a dezvolta măsuri de educație pentru perspectivele medicinei sportive din Republica Moldova. Partenerii turci vor ghida partea moldovenească, având o experiență vastă și rezultate la ni-

vel de țară în elaborarea programelor educaționale și măsurile antidoping.

„Consolidarea capacităților de cercetare și colaborare în domeniul antidoping prin inițiative în educația medicală” are drept obiective: identificarea deficiențelor în cunoștințele antidoping la profesioniștii din dome-

niul sănătății; măsurarea riscurilor dopajului pentru sănătatea publică; elaborarea curriculumului antidoping și identificarea unor măsuri preventive potențiale în societate și instrumente de educație pentru profesioniștii medicali.

Proiectul a fost desemnat drept câștigător în concursul de proiecte moldo-turce pentru anii 2020-2022, organizat de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare și va fi implementat în perioada octombrie 2020-octombrie 2022, în consorțiu cu Centrul de Aplicații și Cercetare pentru Dependență și Antidoping din Ankara, Turcia.

Proiect de cercetare moldo-turc privind epilepsia farmacorezistentă

Epilepsia este dintre cele mai frecvente afecțiuni neurologice cronice, ce afectează peste 70 de milioane de oameni din întreaga lume. În ciuda disponibilității unui număr mare de medicamente antiepileptice, aproximativ o treime dintre pacienții cu epilepsie prezintă rezistență la farmacoterapie. Factorii genetici joacă un rol important, iată de ce – există o necesitate stringentă de a obține noi perspective asupra bazei genetice pentru a detecta pacienții predispuși să dezvolte această rezistență.

În următorii doi ani, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va implementa, proiectul *Extinderea profilului genetic al epilepsiei rezistente la medicamente*, selectat în baza Protocolului de cooperare științifică și tehnologică dintre Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) și Consiliul Tehnologic de Cercetare din Turcia (TÜBİTAK).

Proiectul va fi realizat de Laboratorul de neurobiologie și genetică medicală al USMF „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu Centrul de Genomică și Celule Stem (GENKOK) din Turcia, coordonatori

fiind Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, și, respectiv, profesorul Yusuf Özkul, Universitatea Erciyes, director al GENKOK.

Academicianul Stanislav Groppa a specificat că, până la sfârșitul proiectului, se mizează pe identificarea markerilor genetici și epigenetici predictivi ai farmacorezistenței, fapt ce va contribui la avansarea studiilor în domeniul geneticii epilepsiei și o posibilă aplicare în activitatea clinică. Astfel, detectarea precoce a pacienților cu risc de a dezvolta rezistență la medicamente în baza markerilor genetici îi va ghida pe clinicieni să ia decizii personalizate de diagnostic și tratament.

Acesta este unul dintre cele trei proiecte desemnate câștigătoare, ca rezultat al organizării concursului proiectelor bilaterale moldo-turce pentru anii 2020-2022, desfășurat în cadrul programului de cooperare bilaterală cu Consiliul de Cercetare Științifică și Tehnologică din Turcia, două dintre care au fost câștigate de USMF „Nicolae Testemițanu”. Proiectul menționat la prioritatea *Medicină și sănătate* urmează să fie implementat în perioada octombrie 2020-octombrie 2022.

Finanțarea proiectelor de cercetare va fi asigurată, în comun, de TÜBİTAK pentru organizațiile din Turcia și de ANCD pentru organizațiile din țara noastră. Cuantumul total al mijloacelor financiare pentru anul 2020 stabilit pentru organizațiile din Republica Moldova este de 1,6 milioane de lei, fiind distribuit în mod egal pentru cele patru priorități propuse în concurs: *Inginerie și tehnologie; Medicină și sănătate; Agricultură și Mediu*.

Pedagogia activă în predarea disciplinelor medicale și a limbii franceze de specialitate

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a găzduit atelierul *La pédagogie active dans l'enseignement des spécialités médicales et de langue française de spécialité, desfășurat în format on-line, în perioada 30 noiembrie-4 decembrie curent*.

Seminarul este parte a proiectului cu același nume, finanțat de Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) în cadrul apelului *Ateliere de inovare pedagogică prin TIC pentru anul 2020*, lansat la începutul anului curent. Evenimentul a fost organizat de Catedra de limbi moderne cu suportul Departamentului Didactic și Management Academic (DDMA) și al Departamentului Relații Externe și Integritate Europeană.

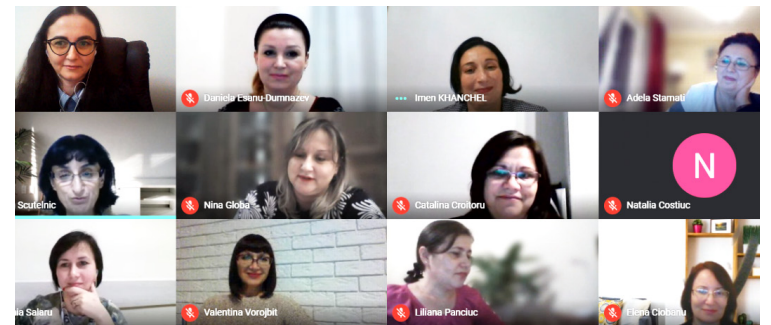
Atelierul a fost moderat de către Imen Khandel, profesor universitar la Școala Superioară de Comerț din Tunis, Tunisia, cu participarea profesorilor francofoni de specialitate de la diferite catedre și a profesorilor de la Catedra de limbi moderne a universității noastre.

Coordonatorul de proiect Ala David a menționat că obiectivele seminarului au fost orientate spre definirea principiilor pedagogiei active și adaptarea lor la procesul de instruire pro-

priu fiecărei discipline. „Pe parcursul sesiunilor de formare au fost discutate caracteristicile pedagogiei active în raport cu cea tradițională, metodele active care pot fi sau sunt deja utilizate în practica pedagogică de către profesorii din cadrul Universității: studii de caz, situații de problemă, lucrul în echipă, jocul de rol etc. În același timp, a fost abordată problema motivației, factorii externi și sursele ce o pot influența,

un eveniment interdisciplinar, inter-cultural și intercontinental, cu o comunicare autentică în limba franceză.

„Atelierul a fost o oportunitate de schimb de experiență și opinii asupra metodelor utilizate atât de profesorii din cadrul disciplinelor fundamentale, cât și cele clinice, de a discuta despre posibilitățile de combinare a metodelor tradiționale de predare și evaluare cu cele specifice pedagogiei active”, a

cât și rolul profesorului în procesul de ghidare a studentului spre dezvoltarea noilor competențe”, a punctat Ala David.

În opinia conf. univ. Daniela Eșanu-Dumnazev, șef al Catedrei de limbi moderne, acest atelier a devenit

remarcat Virginia Șalaru, conferențiar universitar, șefa Secției managementului calității academice, DDMA.

Menționăm că în cadrul proiectului AUF sunt incluse și alte activități, preconizate să fie realizate pe parcursul anului universitar în curs.

Un nou proiect ERASMUS+ în domeniul educației medicale

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” implementează un nou proiect ERASMUS+ în învățământul medical: *Stabilirea instrumentelor și a obiectivelor de revizuire pentru educația medicală (Setting peer review instruments and goals for medical (health) education - SPRING)*. Lansarea a avut loc în zilele de 29 și 30 septembrie curent, prin desfășurarea unui seminar de informare cu membrii proiectului, în format on-line.

Proiectul SPRING are drept scop sporirea calității educației medicale în țările membre partener conform dispozițiilor principale ale Procesului de la Bologna și cerințelor internaționale privind criteriile de recunoaștere și acreditare a școlilor medicale stabilite de Federația Mondială pentru Educația Medicală.

Printre obiectivele generale propuse sunt: creșterea gradului de conștientizare cu privire la procesul de revizuire, de la egal la egal, ca instru-

ment eficient pentru fundamentarea îmbunătățirilor continue în domeniile academice și administrative ale școlilor medicale din țările partener vizate; înființarea unui consiliu multinațional al Comisiei de evaluare; stabilirea și consolidarea consistenței pentru un proces continuu de revizuire a programelor politice administrative, proceduri și acțiuni; consolidarea capacității membrilor facultății și a personalului

administrativ în efectuarea unor sarcini eficiente de autoevaluare și recenzii, de la egal la egal; înființarea unei reviste științifico-practice anuale „Peer Review in Medical/Health Education” (recenzii de la egal la egal în educația medicală/de sănătate pentru Europa de Est și Asia Centrală (PRIMED-EECA), precum și îmbunătățirea internaționalizării ISI (International Scientific Indexing) în țările partener.

Durata proiectului este de 36 de luni și se va finaliza în noiembrie 2022. SPRING este finanțat de Programul Uniunii Europene pentru educație, formare, tineret și sport ERASMUS+ (Capacity Building in High Education), fiind al doilea proiect regional implementat în parteneriat cu universități din Republica Moldova, Georgia, Tadjikistan, Kazakhstan, Belarus, Lituania și Bulgaria. Coordonațoare a proiectului este Universitatea de Medicină din Batumi, Georgia, iar USMF „Nicolae Testemițanu” este punct de contact național, având ca partener Universitatea Tehnică a Moldovei.

Săptămâna Internațională a Accesului Deschis

Săptămâna Internațională a Accesului Deschis este un eveniment ce se desfășoară anual la nivel global. În acest an, evenimentul s-a desfășurat în perioada 19-25 octombrie, având genericul „Deschiși cu scopul: întreprinderea acțiunilor pentru construirea echității structurale și a incluziunii”. În context, Biblioteca Științifică Medicală (BȘM) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a realizat mai multe activități, împreună cu catedrele și centrele științifice care găzduiesc și sprijină cercetarea științifică, cercetătorii care generează rezultate științifice, bibliotecarii și alte persoane interesate să coopereze pentru a promova inițiativa Accesului Deschis.

pentru studenții anilor I-VI ai Facultății de Medicină nr. 1, în regim on-line. Participanților le-au fost prezentate conținuturile digitale create de Biblioteca (Biblioteca electronică didactică - <https://library.usmf.md/ro/library>) și Repozitoriul Instituțional (<http://repository.usmf.md/>). Au fost prezentate și alte resurse medicale în acces deschis: DOAJ, OMICS International, SpringerOpen, Scientific Electronic Library Online (SCIELO), PubMed, BioMed Central, Public Library of Science (PLOS), Japan Science and Technology Information Aggregator, Electronic (J-STAGE) ș.a. Studenții au fost informați despre principiile și beneficiile publicării rezultatelor cercetării în Acces Deschis, fiind îndemnați

la o decim EBM Guidelines. Participanții și-au dezvoltat abilități de căutare eficientă a informației științifice.

Programul a cuprins și o demonstrație a softului academic de gestionare a referințelor bibliografice Mendeley, de la distanță, în scopul familiarizării cu posibilitățile acestuia în vederea organizării și sistematizării publicațiilor regăsite, dar și a citării surselor de literatură în procesul de elaborare a lucrărilor.

Totodată, BȘM, în colaborare cu Biblioteca Universității de Științe ale Sănătății din Lituania, a organizat cursul educațional CRIS - instrument pentru gestionarea datelor de cercetare și a profilurilor cercetătorilor.

În cadrul Congresului aniversar, Biblioteca a organizat sesiunea plenară Actualități în biblioteconomie și știința informării și sesiunea de comunicări în cadrul secțiunii tematice Implicațiile bibliotecilor academice în promovarea științei deschise.

Ziua Mondială a Diabetului – dedicată asistenților medicali

Organizația Mondială a Sănătății plasează persoanele cu diabet zaharat în prima categorie de risc în contextul pandemiei SARS-COV-2, în condițiile în care 30% dintre persoanele decedate ca urmare a COVID-19 sufereau și de această maladie. Avertismentul a venit în ajunul Zilei Mondiale a Diabetului, marcată anual, în data de 14 noiembrie.

largă de probleme de sănătate, inclusiv persoanelor cu diabet sau celor care riscă să dezvolte această afecțiune.

Prin generic a fost accentuat rolul asistenților medicali în echipa multidisciplinară de îngrijire a diabetului, în susținerea persoanelor cu diabet prin educație terapeutică și oferirea suportului psihologic, contribuind la un management clinic optim.

Menirea acestei zile este informarea persoanelor care suferă de diabet, a rudelor și a îngrijitorilor, dar și a publicului larg. Evenimentul reprezintă un mod de implicare a autorităților publice și a profesioniștilor din domeniul sănătății prin sensibilizarea cu privire la semnele precoce ale diabetului, modalitatea de prevenire a diabetului de tip 2 și a complicațiilor.

În anul 2020, campania s-a desfășurat cu genericul „Diabetul și asistenții medicali. Asistenții medicali fac diferența”, fiind axată pe promovarea rolului asistenților medicali în prevenirea și gestionarea diabetului. Acești specialiști reprezintă astăzi o forță de muncă importantă în domeniul sănătății la nivel mondial, oferind sprijin oamenilor care trăiesc cu o gamă

În contextul Zilei Mondiale a Diabetului, Catedra de endocrinologie a USMF „Nicolae Testemițanu” a pregătit mai multe materiale informative pe acest subiect, ce au fost distribuite pe site-ul și canalul de YouTube al Universității și pe pagina de Facebook.

În același timp, studenții universității noastre s-au solidarizat și au organizat un flashmob, care s-a desfășurat, concomitent, în multe țări ale lumii. Acțiunea a avut loc sub egida Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină în fața Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, studenții fiind susținuți și de personalul medical, de pacienți și simpli trecători.

„Corupția contaminează, fii imun și acționează!”

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” continuă desfășurarea campaniei de integritate instituțională și de combatere a corupției cu genericul „Corupția contaminează, fii imun și acționează!”, lansată în data de 25

e-mail-ul anticoruptie@usmf.md sau boxa de la intrarea în Blocul didactic central.

În mod repetat, în data de 13 noiembrie curent, comunității universitare i s-au adus la cunoștință prevederile Ordinului nr. 19-A din

în iunie 2014. Scopul acțiunii este sensibilizarea comunității universitare privind problema corupției și încurajarea membrilor acesteia în demascarea eventualelor abateri.

Administrația instituției încurajează întreg personalul universitar să utilizeze instrumentele create în scopul de a sesiza cazurile de corupție, de luare de mită, de șantaj și alte forme de corupere prin: Linia Universitară Anticorupție 032 205 875,

29.01.2020 cu privire la integritatea instituțională și combaterea corupției în Universitate și faptul că a fost actualizat și aprobat Codul Moral al USMF „Nicolae Testemițanu” într-o nouă redacție.

Totodată, pe site-ul Universității au fost plasate mai multe Lecții de integritate în format video, elaborate de Centrul Național Anticorupție, ce au fost distribuite și pe pagina de Facebook a instituției.

Săptămâna Internațională a Accesului Deschis 2020

„Deschiși cu scopul: întreprinderea acțiunilor pentru construirea echității structurale și a incluziunii”

19 – 25 octombrie

Acțiunea a fost inaugurată prin lansarea unei expoziții virtuale de publicații și materiale promoționale și diseminarea acestora în vederea promovării Accesului Deschis în comunitatea universitară.

La 20 octombrie, BȘM a organizat o sesiune de instruire, de promovare și advocacy a Accesului Deschis

să susțină și să promoveze această inițiativă.

O altă sesiune de instruire on-line a vizat accesarea bazelor de date abonate: platforma Research4Life, programul HINARI, bazele date Scopus și Embase, și principalele resurse privind medicina bazată pe dovezi: Cochrane Library, Essential Evidence Plus și Du-

16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” s-a alăturat campaniei naționale 16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen. „Întreaga comunitate universitară condamnă orice tip de violență asupra femeilor, care reprezintă o încălcare fundamentală a drepturilor omului. Spre regret, fenomenul de violență asupra femeilor este unul de amploare nu doar în Republica Moldova, iar acest fapt este unul îngrijorător și inadmisibil. Cel mai important este să ne solidarizăm și să reacționăm prompt atunci când sesizăm cazuri de violență de orice gen. Astfel, vom contribui la diminuarea statisticilor până la extirparea fenomenului în sine”, a declarat cu acest prilej rectorul Emil Ceban.

În contextul campaniei, universitatea noastră în comun cu Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină a organizat un webinar cu tema Impactul prejudiciilor de gen în științele medicale asupra sănătății

femeilor, iar cu suportul informațional oferit de Poliția Republicii Moldova – au fost postate postere, au fost distribuite pliante și broșuri privind violența în familie, în special asupra femeilor. Acțiunile s-au desfășurat în perioada 25 noiembrie-10 decembrie 2020, în cadrul inițiativei internaționale Colorează lumea în oranj: Finanțează, Reacționează, Prevină, Colectează!

Potrivit statisticilor, pandemia COVID-19 a generat, în plan global, o creștere de cca 30% a numărului de

cazuri de violență în familie. Această formă de abuz este un fenomen larg răspândit și în țara noastră. Conform estimărilor, peste 60 la sută dintre femeile cu vârste între 15-65 de ani s-au confruntat cu cel puțin o formă de violență pe parcursul vieții. Femeile și întreaga societate sunt încurajate să raporteze cazurile de violență la Linia verde 0 800 80000, dar și la Serviciul 112.

Renunță la fumat pentru o zi! În fiecare zi.

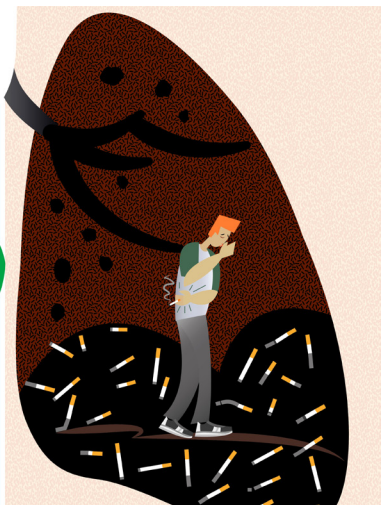
În data de 19 noiembrie, a fost marcată Ziua Națională fără Tutun cu genericul Renunță la fumat pentru o zi! În fiecare zi. Este un îndemn la acțiune pentru toți factorii de decizie și pentru populație de a susține politicile eficiente de reducere a consumului de tutun.

Fumatul este principala cauză a mortalității în lume care poate fi evitată. Acesta ucide jumătate dintre consumatori și reduce durata vieții lor în mediu cu 15 ani, altfel spus – o singură țigară fumată scurtează viața cu 7 minute. Consumul unui pachet de țigări pe zi reduce viața cu 140 de minute/zi sau cu 35,5 zile/an, ceea ce presu-

pune că un an al fumătorului are mai puțin de 11 luni. De asemenea, acest viciu sporește riscul de cancer, de boli cardiovasculare și pulmonare.

În Republica Moldova, peste 5200 de persoane decedază în fiecare an din cauza fumatului activ și a celui pasiv. Un sfert din populația Republicii Moldova fumează activ, inclusiv 43,5% dintre bărbați și 5,6% dintre femei. La nivel global sunt înregistrați 1,3 miliarde de consumatori de tutun. Organizația Mondială a Sănătății estimează că, anual, aproape 8 milioane de decese sunt cauzate de consumul de tutun, inclusiv peste 1,8 milioane de decese sunt înregistrate în Europa. Această cifră nu include cei peste un milion de oameni care își pierd viața din cauza expunerii la fumul de tutun, dintre care aproximativ 190 de mii sunt copii.

Ziua Națională fără Tutun se marchează în a treia zi de joi a lunii noiembrie, la inițiativa Consiliului Național Coordonator în domeniul Controlului Tutunului, pentru sporierea nivelului de informare și sensibilizare a populației cu privire la riscurile generate de consumul de tutun.

MedEspera 2020

Ediția a VIII-a a Congresului internațional medical pentru studenți și tineri medici MedEspera 2020, consacrată aniversării a 75-a de la fondarea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” se înscrie în șirul evenimentelor de succes din acest an. Chiar dacă a fost condiționat de restricțiile pandemice ce au impus desfășurarea ședințelor plenare, a workshopurilor și a sesiunilor de postere preponderent on-line, forumul a reunit peste 1200 de participanți din Germania, Israel, Letonia, Italia, România, Grecia, Polonia, Ucraina și Republica Moldova. În total, au fost premiați 75 de studenți și tineri cercetători, dintre care 18 s-au învrednicit de locul I.

Rectorul Emil Ceban a accentuat, în deschiderea evenimentului, că studenții, medicii-rezidenți și doctoranzii sunt forța capabilă de a genera și de a implementa cele mai noi și îndrăznețe idei, proiecte inovative și progresive. „Tinerii cercetători constituie un potențial intelectual deosebit

medicinistul, îi dezvoltă capacitățile și îi deschide oportunități: „În universitatea noastră s-au diversificat și s-au intensificat procesele de cercetare. În acest context, vom oferi toate opțiunile pentru ca studenții să dispună de posibilitățile de participare, promovare și de schimb de experiențe. Evenimentul de astăzi va oferi o nouă oportunitate de a vă aprofunda cunoștințele și de a fi parte integră cu milioanele de oameni de știință care cercetează și luptă, inclusiv cu pandemia”.

Potrivit prorectorului pentru activitate socială, Marcel Abraș, cele trei zile au fost pline de activități interesante, subliniind că „în pofida unor impedimente, Congresul a avut loc și consider că a fost unul de succes, pentru că am văzut dorința voastră de

a veni la lecții, de a participa la lecții de simulare sau la cele directe cu pacienții. Ne dorim ca ediția viitoare să fie una specială, în format off-line”.

Președintele ediției a VI-a a Congresului MedEspera, Corina Șcerbatiuc-Condur, a afirmat că, pentru ea, acest forum este despre

de valoros și, în acest sens, Congresul MedEspera reprezintă o platformă favorabilă pentru prezentarea rezultatelor științifice și a inovațiilor din medicină, lansarea de idei inovatoare și identificarea intereselor comune pentru discuții și dezbateri la subiecte actuale. Prof. Ceban a mai menționat că dimensiunea internațională a evenimentului oferă posibilități pentru extinderea cooperării în aria de cercetare biomedicală.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare, a declarat că cercetarea modelează

tradiție, prietenie și Facultatea de Medicină la care a studiat. „Cred că ediția din acest an este una dintre cele mai bune, pentru că am demonstrat, încă odată, că dacă-ți dorești ceva cu adevărat, nimic nu este imposibil”, a adăugat tânărul cercetător.

„În pofida pandemiei, ați demonstrat că știința are viitor și trebuie de muncit în continuare”, a accentuat Olga Clipii, președintele Comitetului de organizare a forumului. Congresul MedEspera a fost organizat, tradițional, de Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină.

Mediciniștii – câștigători ai burselor de merit din partea statului

Cinci studenți de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” se regăsesc în listele beneficiarilor Bursei Guvernului, Bursei Republicii și Bursei Președintelui, în anul de studii 2020-2021, aprobate de către Guvernul Republicii Moldova.

Aceștia sunt: Ruxandra Știrbu, studentă în anul V, specialitatea Medicină – Bursa Republicii; Mihaela Stoica, studentă în anul VI, specialitatea Medicină – Bursa Președintelui; Cătălina-Francesca Axenti, studentă în anul IV, specialitatea Stomatologie – Bursa Guvernului; Iuliana Tagadiuc, studentă în anul V, specialitatea Farmacie – Bursa Guvernului; Alexandru Gorea, student în anul VI, specialitatea Medicină – Bursa Guvernului.

Bursele constituie un ajutor material lunar pentru studenții care își realizează studiile la zi și care au obținut, în sesiunea de vară a anului universitar 2019-2020, o medie a notelor nu mai joasă de „9” în domeniile de studiu tehnic, agrar, economic, medical, militar, drept și real (matematică, informatică, fizică, chimie, biologie) și nu mai mică de „9,5” în alte domenii de studiu.

În total, 52 de studenți de la universitățile din țară se vor bucura de ajutor financiar pentru merite deosebite din partea statului. Astfel, vor fi oferite: Bursa Republicii (1 600 de lei lunar) – în număr de 12; Bursa Președintelui (1 455 de lei lunar) – în număr de 10 și Bursa Guvernului (1335 de lei lunar) – în număr de 30.

Reprezentanții ai Universității apreciați cu distincții de stat

Distincții de stat au fost conferite pentru cadre științifico-didactice de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în semn de înaltă apreciere. O ceremonie în acest sens a avut loc în data de 8 septembrie 2020.

Cu distincția supremă „Ordinul Republicii” au fost menționați profesorul universitar Victor Cojocaru, șef al Catedrei de anesteziologie și reanimatologie nr. 2, și conferențiarul universitar Galina Rusu, Catedra de boli infecțioase.

„Ordinul de Onoare” a fost acordat conferențiarilor universitari Gheorghe Gîncu, Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, și Ana Eni, Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială și implantologie orală „Arsenie Guțan”.

În mesajul de mulțumire, profesorul Victor Cojocaru a menționat condițiile extreme de activitate ale medicilor în această perioadă, accentuând că serviciul de terapie intensivă din țară este viabil și fiecărui pacient diagnosticat cu COVID-19 sau cu alte maladii i-a fost acordată asistență medicală urgentă corespunzătoare.

La rândul său, Gheorghe Gîncu a subliniat că, în ultimele luni, reprezentanții sistemului medical sunt supuși unei testări severe și, cu certitudine, îi fac față. Potrivit conferențiarului, 99,9% din personalul medical din țară este format la USMF „Nicolae Testemițanu”, fapt ce denotă înaltul profesionalism al cadrelor științifico-didactice.

Deținători ai Ordinului „Gloria Muncii” au devenit conferențiarul universitar Gheorghe Plăcintă, decan al Facultății de Medicină nr. 1, șef al Catedrei de boli infecțioase; conferențiarul universitar Oleg Solomon,

decan al Facultății de Stomatologie, șef al Catedrei de stomatologie ortopedică „Ilarion Postolachi”; conferențiarul universitar Nicolae Chele, șef al Catedrei de chirurgie oro-maxilo-facială și implantologie orală „Arsenie Guțan” și conferențiarul lurie Nepaliuc, Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”.

Medalia „Meritul Civic” a fost acordată doamnei Victoria Craveț, prorector pentru activitate economico-financiară; conferențiarilor univer-

Valeriu Fala, șef al Catedrei de stomatologie terapeutică; Diana Uncuța, șef al Catedrei de propedeutică stomatologică „Pavel Godoroja”; Sergiu Berliba, Catedra de chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”, președinte al Comitetului sindical al angajaților Universității; Andrei Paulescu, medic chirurg la Clinica Universitară Stomatologică; Alexandra Baraniuc, Catedra de stomatologie terapeutică și Teodor Popovici, Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială „Arsenie Guțan”.

Titlul onorific „Om Emerit” al

sitari: Igor Cemortan, șef al Catedrei de biologie moleculară și genetică umană, Elena Stepco, prodecan, Facultatea de Stomatologie, Victor Banuh și Nicolai Cojuhari, Catedra de stomatologie ortopedică „Ilarion Postolachi”, și Mariei Muntean, asistent universitar la Catedra de medicină de familie.

De Medalia „Nicolae Testemițanu” s-au învrednicit profesorii universitari: Vasile Lutan, Catedra de fiziopatologie și fiziopatologie clinică; Serghei Suman, Catedra de anatomie și anatomie clinică; și conferențiarii universitari:

Republicii Moldova le-a fost conferit profesorilor universitari Mihail Gavriluc, șef al Catedrei de neurologie nr. 1, și Dumitru Șcerbatiuc, Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială și implantologie orală „Arsenie Guțan”, în semn de apreciere înaltă a activității științifico-didactice.

Adresăm sincere felicitări tuturor colegilor apreciați cu înalte distincții de stat, care veghează sănătatea oamenilor și promovează valorile Almei Mater. Le dorim multă sănătate, noi performanțe și ascensiuni profesionale!

ASRM – deținătoarea Premiului național pentru dezvoltarea sectorului de tineret

Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM) a devenit deținătoarea Premiului național pentru dezvoltarea sectorului de tineret, ediția 2020, la categoria Comunitatea studentescă, pentru implementarea proiectelor cu caracter public atât în interesul studenților, cât și al tinerilor. Mențiunea, de rând cu un premiu în mărime de 15 mii de lei, a fost acordată pentru realizarea proiectului „Bazele medicinei de urgență pentru liceeni”.

Cu prilejul Zilei Naționale a Tineretului, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (MECC) a organizat, în data de 8 noiembrie curent, Gala Premiilor naționale pentru dezvoltarea sectorului de tineret, transmisă on-line. Evenimentul a avut drept scop sporirea prestigiului activității în cadrul sectorului de tineret, stimularea activității creative, promovarea experienței avansate și inovatoare, precum și motivarea resurselor umane din sectorul de tineret pentru autoformare și dezvoltare, cei mai activi tineri din țară fiind remunerați cu premii bănești.

Ivan Gheorghiu, secretarul de stat pe domeniul tineretului și sportului la MECC, a subliniat că Gala Premiilor naționale pentru tineret se desfășoară anual în vederea încurajării tinerilor care au promovat și au implementat proiecte cu și pentru tineri, și motivării acestora de a participa în viața socială, economică și culturală a țării. „Investiția ministerului în domeniul tineretului este una de durată și indispensabilă, deoarece tinerii sunt cei cu destul curaj,

forță și hotărâre de a merge înainte cu idei noi”, a afirmat oficialul.

Prorectorul pentru activitate socială al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Marcel Abraș, a fost cel care a oferit trofeul reprezentanților ASRM, de-

ASRM, Gheorghe Buruiană, a exprimat recunoștință MECC pentru aprecierea și susținerea proiectului „Bazele medicinei de urgență pentru liceeni”, asigurând disponibilitatea de a-l implementa și la nivel național.

clarând că acesta este un eveniment al prezentului și al viitorului Republicii Moldova, al tinerilor proactivi din țară, care își dedică timpul lor liber scopurilor nobile. Prorectorul a accentuat importanța activităților extracurriculare ale studenților în dezvoltarea abilităților de comunicare, de organizare, de lider și a apreciat contribuția substanțială a MECC în susținerea și motivarea tinerilor să participe la diverse acțiuni. „Aceste investiții nu sunt vizibile imediat, dar dau roade foarte bune în timp”, a conchis prorectorul Abraș.

La rândul său, președintele

În cadrul proiectului menționat, ediția a doua, realizat în perioada 1 octombrie-24 decembrie 2019, peste 3000 de elevi din 31 de licee din raioanele Hîncești, Anenii Noi, Călărași, Leova, Orhei, Criuleni și Nisporeni au fost instruiți privind acordarea ajutorului medical de urgență, iar 20 dintre elevi au devenit traineri pentru a instrui, la rândul lor, alte persoane. Proiectul s-a desfășurat în cadrul Programului de granturi pentru organizațiile de tineret, anul 2019, implementat de către MECC, în colaborare cu Centrul Universitar de Simulare în Instruirea Medicală.

Maratonul Calității, Excelenței și al Performanței

Mai mulți studenți, medici-rezidenți, doctoranzi și profesori ai instituției noastre au alergat 75 de kilometri - cifră-simbol, în contextul marcării celor 75 de ani de la fondarea primei facultăți - Medicină Generală. Evenimentul cu genericul Maratonul Calității, Excelenței și al Performanței, organizat de Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină, în data de 24 octombrie, a încheiat șirul manifestărilor aniversare a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

Traseul a fost unul deloc ușor, reieșind din faptul că alergătorii au traversat, în ritm alert, Parcul Dendrarium, Parcul Valea Morilor și Parcul Valea Trandafirilor. Startul a fost dat la ora 7:50, în fața Blocului didactic central al Universității, unde s-a aliniat și prorectorul pentru activitate socială, Marcel Abraș, iar pe ultimul segment de traseu, care a avut ca punct final Aleea savaștilor și medicilor iluștri, s-a alăturat și rectorul Universității, Emil Ceban.

„Mă conving, tot mai mult, că studenții noștri sunt cei mai buni dintre cei mai buni. Prin acest maraton ați demonstrat curaj și faptul că pledați pentru

un mod de viață sănătos ce trebuie să-l caracterizeze pe fiecare medic. Prin acest gest, ați impulsinat atât colegii, cât și mentorii Dumneavoastră care s-au

alăturat acțiunii”, a declarat rectorul, exprimând recunoștința tuturor participanților la eveniment. Prorectorul Marcel Abraș a făcut referire la

proverbul *Minte sănătoasă în corp sănătos*: „Maratonul de azi reprezintă un stimulent de a organiza asemenea acțiuni în continuare, căci sportul trebuie promovat”.

„Cei 75 de kilometri parcurși au însumat calitatea, excelența și performanța instituțională, obținute de la înființare și până în prezent. USMF „Nicolae Testemițanu” semnifică foarte mult pentru fiecare dintre noi... Să fiți sănătoși, să aspirați în continuare spre ceea ce v-ați propus inițial și să vă implicați activ în viața comunității universitare, la fel ca azi”, a menționat Gheorghe Buruiană, președintele ASRM.

Recordul absolut a fost atins de Iurie Noroc, medic-rezident în anul II, unicul care a parcurs 75 de kilometri, ce a constituit pentru el o adevărată provocare. „Sunt mândru că fac parte din familia Alma Mater. Ultimii 25 de kilometri parcurși au fost similari destinului Universității din perioada complicată a anilor 1945-1970”, a afirmat tânărul atlet.

Cei mai buni alergători care au parcurs între 20 și 75 de kilometri au fost menționați cu premii și materiale promoționale Marca USMF.

Ziua inimii – marcată de un grup de studenți

Folosește inima să bată! este sloganul unei activități educative desfășurate on-line de Disciplina de cardiologie din cadrul Departamentului Medicină Internă a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, cu prilejul Zilei Mondiale a Inimii marcată la 29 septembrie.

recapitulare a informației însușite pe parcursul acestui modul, a precizat conferențiarul universitar Snejana Vetrilă, Disciplina de cardiologie.

Studenții au prezentat, într-o formă interactivă, informații actuale din Ghidul European de Cardiologie, ce vizează diagnosticul bolilor cardi-

mesajul de a avea grijă de inima lor și de a învăța și pe alții cum să și-o protejeze.

Potrivit Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, fiecare a doua persoană are tensiune arterială ridicată, factor ce conduce la apariția maladiilor cardiovasculare – principala cauză a deceselor din țara noastră. Totodată, experții de la Mayo Clinic, SUA, atenționează că o persoană care are un indice de masă corporală de peste 25 – prezintă un risc sporit de a dezvolta afecțiuni ale inimii.

Ziua Mondială a Inimii este marcată anual la nivel internațional sub patronajul Federației Mondiale a Inimii, a Organizației Mondiale a Sănătății și a UNESCO, cu scopul de a spori gradul de conștientizare a populației privind factorii de risc ce duc la apariția bolilor cardiovasculare și de a determina o schimbare în atitudinea oamenilor cu referire la adoptarea unui stil de viață sănătos. Cei mai periculoși factori de risc ai bolilor cardiovasculare sunt fumatul, hipertensiunea arterială și colesterolul ridicat. Pentru a preveni apariția unor astfel de maladii este necesar să ținem cont de sfaturile specialiștilor, chiar dacă nu avem predispunere genetică.

La seminar au participat studenții din anul IV, gr. 1724, de la Facultatea de Medicină nr. 1, care au parcurs modulul *Cardiologie* și a doua zi urmau să susțină examenul de promovare. Astfel, activitatea dedicată Zilei Mondiale a Inimii a constituit o

ovasculare la persoanele confirmate pozitiv cu COVID-19 și principiile de școlarizare a acestor pacienți. În finalul acțiunii, mediciiștii au oferit măști de protecție, cu inimi brodate manual, persoanelor din incinta Institutului de Cardiologie și au transmis

Studenții de la specialitatea Optometrie au marcat Ziua Mondială a Vederii

Potrivit datelor Agenției Internaționale de Prevenire a Orbirii – cca 2,2 miliarde de persoane au o deficiență de vedere. Dintre acestea, cel puțin 1 miliard ar fi putut fi prevenite. În plus, 2,6 miliarde de persoane suferă de miopie. În același timp, milioane de oameni trăiesc cu afecțiuni oculare care sporesc riscul de pierdere a vederii.

din situația pandemică – acesta a avut loc on-line. Acțiunea a fost desfășurată sub sloganul *Speranța la Vedere/Hope in Sight*, utilizat în context global, și a fost organizată în parteneriat cu Centrul de Reabilitare Medico-Socială pentru Persoanele cu Vedere Slabă *Low Vision*, cu susținerea organizației neguvernamentale *Hjelp Moldova* din Norvegia.

pentru prevenirea pierderii vederii.

„Cele mai frecvente patologii oculare se atestă la adulți, după vârsta de 50 de ani, cum ar fi cataracta, retinopatia diabetică, glaucomul, degenerescenta maculară legată de vârstă. La copii mai des întâlnite sunt viciile de refracție, miopia, strabismul, anomalii congenitale, afecțiuni ale nervului optic, traumatismul ocular ș.a.”, a menționat profesorul Valeriu Cușnir, șeful Catedrei de oftalmologie-optometrie.

Conf. univ. Lilia Dumbrăveanu a atenționat că pronosticul pentru următorul deceniu denotă o sporire a numărului de persoane cu deficiențe de vedere din contul creșterii numărului de oameni pe glob, dar și a îmbătrânirii populației. Potrivit datelor statistice, viciile de refracție necorectate reprezintă 18% din totalul cauzelor generatoare de vedere slabă. Astfel, purtarea ochelarilor corectori ar elimina aproape jumătate din cazurile ce conduc la deficiențe grave de vedere la nivel global.

La rândul lor, studenții – Alen Arabaci, Cristina Coșulă și Georgeta Bontea – au venit cu comunicări despre cauzele orbirii și pașii necesari pentru prevenirea orbirii evitabile și păstrarea vederii, despre menirea profesiei de optometrist și stagiile efectuate în Norvegia ș.a.

Inaugurarea Centrului de autogovernare studentească

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a inaugurat, în data de 23 septembrie 2020, Centrul de Autogovernare Studentească ce va reprezenta sediul Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM), care este amplasat în incinta Complexului Socio-cultural Universitar din regiunea Mălina Mică.

că își face studiile la USMF Nicolae Testemițanu”, a declarat prorectorul pentru activitate socială, Marcel Abraș.

Gheorghe Buruiană, președintele ASRM, a exprimat grațitudine conducerii instituției pentru aportul considerabil în realizarea acestui grandios proiect, accentuând, cu mândrie, că „sunteți mentorii noștri

Rectorul Emil Ceban le-a urat bun venit studenților și medicilor-rezidenți în noul edificiu modern, dorindu-le să realizeze proiecte frumoase, progresive, îndrăznețe și de perspectivă pentru mediciiștii, în parte, și pentru sistemul național de sănătate, în general. Profesorul Ceban a subliniat că ASRM a fost fondată în anul 1999 și este succesoarea celei mai vechi asociații studentești din țară. Este o organizație neguvernamentală, care apără drepturile mediciiștilor și contribuie la dezvoltarea profesională și

zi de zi, care ne susțineți să creștem profesional, să devenim medici buni, dar și să aducem plusvaloare Universității”.

Prezent la eveniment, șeful Camusului studentesc, Victor Șchiopu, a subliniat că ASRM este un organism viu, ce a dictat tonul tuturor asociațiilor de studenți din țară: „Am fost dintotdeauna cei mai buni datorită spiritului de echipă transmis de către predecesorii noștri, iar noi, la rândul nostru, avem obligativitatea de a-l transmite mai departe”.

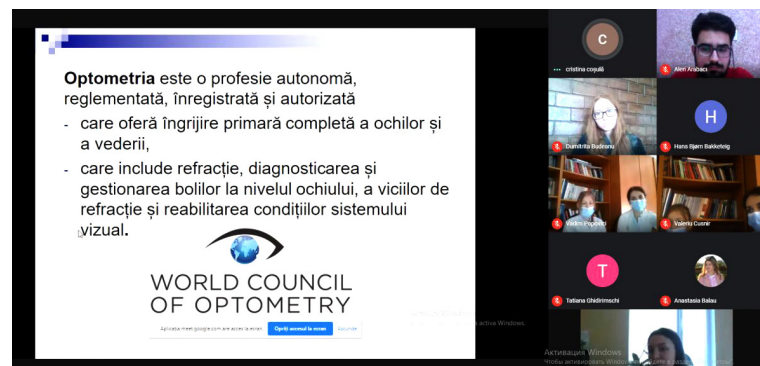

personală a membrilor săi. În calitate de daruri la casa nouă, administrația a oferit mediciiștilor: patru calculatoare, 2 proiectoare, 2 ecrane, 2 imprimante multifuncționale și una color, și un TV smart. Simbolic, rectorul i-a acordat președintelui ASRM un medalion cu logoul aniversar al Universității, cu sloganul *Calitate, Excelență, Performanță*.

„Ne mândrim cu acest Centru și ne dorim ca aici să se regăsească fiecare student, inclusiv cei internaționali. Sper ca aici să domnească o atmosferă plăcută, prietenoasă, în care să generați cât mai multe activități educaționale, culturale, sociale, astfel ca fiecare medicinist să se mândrească

Onorat să reprezinte comunitatea studenților internaționali, dar și să facă parte din marea familie a USMF „Nicolae Testemițanu”, Eduard Habarov, student în anul VI la Facultatea de Medicină nr. 2, a afirmat că „ASRM este locul unde avem posibilitatea să ne destindem, să ne cunoaștem, să legăm prietenii și să realizăm diverse proiecte sociale”.

Centrul de Autogovernare Studentească are o suprafață totală de 465 m², dispune de șase săli de instruire, inclusiv una de simulare în medicină, o sală de conferințe, de lucru în grup și de coregrafie, prevăzute pentru organizarea și desfășurarea activităților de diverse genuri.

Pentru a sublinia problema și a sensibiliza populația, studenții de la specialitatea Optometrie și cadrele didactice de la Catedra de oftalmologie-optometrie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au marcat Ziua Mondială a Vederii printr-un webinar. Evenimentul a avut loc în cea de-a doua zi de joi a lunii octombrie, iar reieșind

Specialiștii au constatat, în prezentări, că examenele oculare regulate sunt garanția unei vederi sănătoase pe tot parcursul vieții. Diagnosticul precoce al afecțiunilor de vedere, respectarea tratamentului oftalmologic, purtarea dispozitivului compensatoriu, menținerea igienei oculare și asumarea unui stil de viață echilibrat sunt cele mai bune metode

Căminul nr. 8 – reconstruit capital

Căminul nr. 8 al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost reconstruit capital. Instituția a investit peste 19,2 milioane de lei pentru lucrări, care s-au desfășurat timp de un an.

Potrivit rectorului Emil Ceban, edificiul a fost reparat din temelie. Au fost efectuate replanificări din tip coridor în tip apartament cu trei camere, asigurate cu un nod sanitar și o

bucătărie. Camerele au fost dotate cu mobilier nou și conectate la internet, iar condițiile create – săli de lectură, bucătării și spații pentru servirea mesei, grupuri sanitare, mașini de spălat și uscătoare de haine ș.a. – oferă tîne-

rilor posibilitatea să se simtă ca acasă și să-și personalizeze zona de trai.

Aici vor fi cazați 210 studenți din anul II de studii de la Facultatea de Medicină nr. 1 până la finalizarea studiilor.

Ziua Internațională a Aerului Curat pentru cerul albastru

În data de 7 septembrie, Republica Moldova, de rând cu întreaga comunitate mondială, a marcat, pentru prima dată, Ziua Internațională a Aerului Curat pentru cerul albastru – o nouă acțiune organizată în conformitate cu rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

Cu acest prilej, Catedra de prozedurică stomatologică „Pavel Godoroja” a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și cu Institutul de Chimie al Academiei de Științe a Moldovei au lansat un spot video. Protagonistii și-au asumat rolul de a informa populația despre necesitatea ocrotirii aerului, dar și despre impactul poluării atmosferice asupra sănătății și măsurile de prevenție.

„Poluarea aerului poate fi prevenită, dar avem nevoie de mobilizare – de la persoane fizice, companii private până la guverne. Există atât de multe lucruri pe care le putem face – ciclism, reciclarea deșeurilor neorganice, precum și implicarea autorităților publice locale de a îmbunătăți spațiile verzi din orașele comunității”, au afirmat protagoniștii spotului.

Genericul din acest an a îndemnat să analizăm ce putem schimba în fiecare zi pentru a reduce cantitatea de poluanți pe care îi producem și de a diminua impactul lor negativ asupra sănătății.

Organizația Mondială a Sănătății, Programul Națiunilor Unite și Coaliția Climă și Aer Curat mobilizează comunitățile pentru a reduce impactul poluării atmosferice asupra climei și a sănătății oamenilor. Specialiștii avertizează că poluarea aerului se extinde substanțial, ceea ce sporește riscul de contaminare a mediului, fiind una dintre principalele cauze evitabile de deces și de boli la nivel global. Acest fenomen afectează în mod disproporționat femeile, copiii și persoanele în etate și are un impact devastator asupra ecosistemelor.

Din cauza poluării aerului, anual în lume sunt înregistrate aproximativ 7 milioane de decese premature.

Echipa universitară de armwrestling – campioană națională pentru a patra oară

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a devenit campioana anului 2020 la armwrestling, după ce a câștigat și cele trei ediții precedente ale Campionatului Național de Armwrestling. Competiția s-a desfășurat, în perioada 9-11 octombrie curent, în incinta Universității de Stat de Educație Fizică și Sport (USEFS), sub patronajul Federației Sportive de Armwrestling din Republica Moldova și a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

La start s-au aliniat 153 de sportivi – reprezentanți ai 28 de cluburi sportive din țară. În clasamentul pe echipe, USMF „Nicolae Testemițanu” s-a plasat pe primul loc, acumulând 357 de puncte, fiind urmată de echipa raionului Rîșcani cu 140 de puncte la activ și echipa USEFS – cu 128 de puncte.

Lotul clubului sportiv al universității noastre a fost constituit din 19 sportivi, cele mai bune rezultate fiind obținute de către: Daniel Procopciuc, absolvent al USMF „Nicolae Testemițanu” (în 2019) – campion mondial și european, multiplu campion național – categoria 80 de kg; locul I la ambele brațe; Nicoleta Bodrug, studentă în anul IV, specialitatea Medicină preventivă – categoria 65 de kg; locul I, ambele brațe; și locul II la ambele brațe în categoria Open; Ghenadie Ababii, student în anul IV, Facultatea de Stomatologie – categoria 100 de kg; locul II – brațul drept, locul III – brațul stâng; Cristian Ceban, medic-rezident, specialitatea Epidemiologie – categoria 60 de kg, locul III la brațul stâng; Anna Belenciuc, absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu”, actualmente – medic neurolog la Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman” – categoria 65 de kg, locul II la ambele brațe.

De asemenea, la performanțele sportive obținute de Universitate au contribuit și ceilalți coechipieri: Iaroslav Buchili, Ilie Cebotari, Dumitru Pavlov, Alexandru Dobrojan, Ilie Pavlov, Daniel Moraru, Mihai Tataroi, David Zabolotni, Mihail Popa, Oleksandr Storojuc, Mihaela Țurcanu, Aurelia Vozian și Elena Bantea.

Remarcăm că acest succes se datorează condițiilor bune de antrenament și a eforturilor șefului Catedrei de

o prestație bună și pentru a obține rezultate remarcabile. Premianta s-a declarat extrem de fericită pentru faptul că, într-un final, competiția a avut loc, exprimând cuvinte de recunoștință antrenorului său – Alexandru Grumeza, președinte al Federației Naționale Sportive de Armwrestling din RM și lui Mihail Cojocari – pentru încurajare, ghidare și promovare.

Evenimentul s-a desfășurat în lipsa spectatorilor, fiind admiși doar sportivi

educație fizică, Mihail Cojocari, care a înființat cercul de armwrestling și contribuie constant la îmbunătățirea rezultatelor membrilor acestuia.

Una dintre participante, Nicoleta Bodrug, care este și arbitru de armwrestling, a subliniat că atât ea, cât și o mare parte dintre atleți s-au antrenat, cu siguranță, mai puțin din cauza pandemiei COVID-19. Dar acest fapt nu a fost un impediment pentru a avea

înregistrați. Premiștilor la concursul individual le-au fost înmănat diplome și medalii, iar în concursul pe echipe, Universitatea a primit *Cupa Campionilor*.

Echipa de armwrestling a USMF „Nicolae Testemițanu” este numărul unu în clasamentele pe echipe la campionatele naționale din anii 2017 și 2018 și câștigătoarea Campionatului Național Universitar la Armwrestling, ediția 2019.

Schimbarea climei a pornit numărătoarea inversă

Un grup de experți în sănătate din țară și de peste hotare bat alarma privitor la schimbările radicale ale climei la nivel global. Conform estimărilor, peste 350 de milioane de oameni ar putea fi expuși la niveluri de căldură mortală, până în anul 2050. Cu o creștere a temperaturii de 2 grade Celsius, încă 8% din populația mondială ar putea fi afectată de lipsa de apă, comparativ cu situația din prezent. Pentru a se face auziți de către factorii de decizie și de către populație, aceștia s-au întrunit la un seminar interdisciplinar cu genericul „Schimbările climatice: impactul și consecințele asupra sănătății, prevenire și adaptare”.

Evenimentul a fost organizat, în data de 28 noiembrie 2020, de Disciplina de igienă, Departamentul Medicină Preventivă (DMP) al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, în cadrul proiectului „Cooperare interdisciplinară și interinstituțională în domeniul

sănătății umane în contextul schimbării climei”, propus de Agenția Universitară a Francofoniei în Europa Centrală și Orientală.

Cătălina Croitoru, conferențiar universitar la Disciplina de igienă, DMP, coordonator de proiect, a accentuat relevanța subiectelor abordate, constatând că schimbarea climei reprezintă o problemă actuală pentru societate, în general, și pentru sistemul de sănătate, în special, inclusiv în contextul pandemiei COVID-19.

Profesorul Grigore Friptuleac de la aceeași subdiviziune a făcut publice datele unui raport al Consiliului Inter guvernamental privind Schimbările Climatice al Organizației Națiunilor Unite, în care se atestă că omenirea mai are la dispoziție doar 12 ani pentru a se asigura că încălzirea globală nu depășește 1,5 grade Celsius. După acest prag, ar putea crește semnificativ riscul de secetă, de inundații, de călduri extreme și sărăcie pentru sute de milioane de oameni.

„Există o corelație directă între valorile ridicate sau scăzute ale temperaturii și creșterea presiunii sanguine, a vâscozității sângelui, a frecvenței cardiace sau a bronhoconstricției. Creșterea frecvenței și a intensității valurilor de căldură se asociază cu creșterea numărului de decese și a cazurilor de îmbolnăvire”, a accentuat conferențiarul Adriana Albu, Disciplina de igienă - sănătatea mediului, Departamentul Medicină Preventivă și Interdisciplinaritate, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași, România.

La webinar au fost prezenți profesorul Joel Ladner, Spitalul Charles Nicolle, Rouen, Franța, și Valentina Marinescu, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială de la Universitatea din București, România. În total, la seminar au participat 99 de persoane atât în format off-line, cât și on-line. Pentru o diseminare mai largă, lecțiile tematice vor fi distribuite în mediul universitar.

Pandemia COVID-19 ar putea declanșa infectarea cu HIV

Infectarea globală cu HIV nu a fost stopată, aceasta se poate declanșa în timpul pandemiei COVID-19, cu un impact devastator asupra comunităților și a țărilor. Avertizarea vine din partea Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), în contextul Zilei Mondiale de Combatere HIV/SIDA, ce a fost marcată în data de 1 decembrie. OMS solicită liderilor și cetățenilor să-și unească eforturile pentru a depăși provocările cauzate de COVID-19 cu privire la răspunsul la HIV, sloganul din acest an fiind „Solidaritate globală și servicii durabile HIV”.

Drept soluții, organizația pentru sănătate a identificat mai multe acțiuni cheie, prima fiind relansarea luptei pentru a pune capăt HIV, deoarece răspunsul global la SIDA a încetinit, iar acest fapt impune revederea serviciilor

lor HIV, pentru a acorda o asistență medicală calitativă și a stopa infectarea până în 2030.

O altă acțiune vizează – folosirea serviciilor inovatoare HIV pentru a asigura îngrijirea continuă a persoanelor infectate. Există noi abordări pe care țările le adoptă pentru a asigura îngrijirea HIV în timpul pandemiei. OMS a elaborat și a recomandat rețete pe termen lung pentru HIV, pentru a proteja sănătatea persoanelor infectate și pentru a reduce povara serviciilor de sănătate, ce au devenit suprasolicitate în ultima perioadă.

Angajarea și protejarea asistenților medicali, a moștelor și a tuturor lucrătorilor în sănătate este o altă prioritate, pe care factorii de decizie sunt îndemnați să o realizeze, asigurând condiții de maximă protecție atunci când furnizează servicii pentru persoanele infectate cu HIV și COVID-19.

Prioritizarea persoanelor vulnerabile este încă o soluție propusă de OMS, ce presupune măsuri de siguranță în acordarea serviciilor medicale pentru copii,

adolescenți și persoane din categoriile vulnerabile afectate de HIV în perioada pandemiei.

COVID-19 face dificilă și periculoasă activitatea lucrătorilor medicali din prima linie de presta servicii HIV continue și de înaltă calitate tuturor celor care au nevoie de ele. Măsurile de restricționare, de asemenea, afectează accesibilitatea serviciilor pentru persoanele care trăiesc cu HIV. Perturbarea economică poate conduce la inaccesibilitatea și imposibilitatea prestării serviciilor HIV. De exemplu, începând cu luna iulie a.c., o treime dintre persoanele tratate cu HIV nu au avut acces la medicamente sau au avut întreruperi în aprovizionare, ceea ce este ucigător.

În anul 2019, la nivel mondial, 38 de milioane de persoane trăiau cu infecția HIV. Anul trecut, 1,7 milioane de persoane s-au infectat, iar 690 de mii au murit din cauza HIV/SIDA. În Republica Moldova, la 1 ianuarie 2020, au fost înregistrate peste 13 700 de cazuri de infecție cu HIV.

Adresa redacției:
bd. Ștefan cel Mare, 165,
mun. Chișinău,
MD 2004

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Silvia CIUBREI Alina TIMOTIN
Inga MUSTEAȚĂ Natalia ȚIBUH Aurelia PAHOMEA
Redactor: Galina ȚURCAN

Telefoane de contact:
022 205 235, 022 205 355,
022 237 653
E-mail: relatiipublice@usmf.md

Materialele publicate reflectă
opinia autorilor, care
nu întotdeauna coincide
cu cea a redacției.

Tipografia
Editurii UNIVERSUL
Tipar ofset, com. 1149
Tiraj 1000 ex.